

imate prijatelje!

**РЕФЕРЕНТНА ПОНУДА ЗА
ИНТЕРКОНЕКЦИЈУ СА МОБИЛНОМ
МРЕЖОМ МТЕЛА**

октобар, 2017. године

САДРЖАЈ

1	УВОД	4
2	ОПШТЕ ОДРЕДБЕ	4
2.1	ОШТИ ПРИНЦИПИ ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ	4
2.2	ПРЕДМЕТ И ОБИМ ПОНУДЕ	4
2.3	ДЕФИНИЦИЈЕ ПОЈМОВА	5
2.4	ПОПИС СКРАЋЕНИЦА	6
2.5	ЗАХТЈЕВ ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ	7
2.6	КОНТАКТ ПОДАЦИ	8
3	УСЛУГЕ ПОНУЂЕНЕ РИПмоб ДОКУМЕНТОМ	10
3.1	УСЛУГА ФИЗИЧКЕ ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ	10
3.2	УСЛУГА ТЕРМИНИРАЊА НАЦИОНАЛНИХ ПОЗИВА	12
3.3	УСЛУГА ТЕРМИНИРАЊА МЕЂУНАРОДНИХ ПОЗИВА	13
4	ТЕХНИЧКА РЕАЛИЗАЦИЈА ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ	19
4.1	ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ЛИНКОВА ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ	19
4.2	СИНХРОНИЗАЦИЈА	20
4.3	ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ СИГНАЛИЗАЦИЈЕ	20
4.4	УСЛОВИ ЗА СМЈЕШТАЊЕ ОПРЕМЕ МТЕЛА	21
4.5	ТАЧКЕ ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ	22
4.6	КОНФИГУРАЦИЈА МРЕЖЕ МТЕЛА	23
4.7	ПРИНЦИПИ УСМЈЕРАВАЊА САОБРАЋАЈА	23
4.8	ТАЧКЕ РАЗГРАНИЧЕЊА	24
4.9	РАСПОЛОЖИВОСТ ИНФОРМАЦИЈА О МРЕЖИ	24
4.10	РАСПОЛОЖИВОСТ ТАЧАКА ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ	25
4.11	НУМЕРАЦИЈА	25
4.12	CLIP / CLIR	26
4.13	ПОСТУПЦИ ТЕСТИРАЊА	26
5	ОСТАЛИ ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ	30
5.1	ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРЕНОСНЕ ОПРЕМЕ	30
5.2	УСЛОВИ ЗА СМЈЕШТАЊЕ ОПРЕМЕ МТЕЛА	31
6	ПАРАМЕТРИ КВАЛИТЕТА	32
7	ПРЕДВИЂАЊЕ САОБРАЋАЈА И ПЛАНИРАЊЕ КАПАЦИТЕТА	33
7.1	ПРЕДВИЂАЊЕ САОБРАЋАЈА	33
7.2	ПЛАНИРАЊЕ КАПАЦИТЕТА	35
8	РАД, УПРАВЉАЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ	36
9	ПРИВРЕМЕНО ОБУСТАВЉАЊЕ ПРУЖАЊА УСЛУГА	37
10	ОБРАЧУН, ПЛАЋАЊЕ И ИНСТРУМЕНТИ ОСИГУРАЊА ПЛАЋАЊА	39
11	ОДГОВОРНОСТ И ВИША СИЛА	43
12	ПОВЈЕРЉИВОСТ	43
13	ЗАШТИТА ПОДАКА И ЗАКОНСКО ПРЕСРЕТАЊЕ	44
14	ПРАВО НА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ СВОЈИНУ	44
15	РЈЕШАВАЊЕ СПОРОВА	44
16	ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ РИПмоб ДОКУМЕНТА	44
17	СТУПАЊЕ НА СНАГУ И ОБЈАВЉИВАЊЕ	44

18	АНЕКСИ	46
1	ЦЈЕНОВНИК	46
2	ОБРАЗАЦ ЗАХТЈЕВА ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ	50
3	ОБРАЗАЦ ИЗЈАВЕ О ПОВЈЕРЉИВОСТИ	52
4	ОБРАЗАЦ ЗА ПРИЈАВУ СМЕТЊИ / ИНФОРМАЦИЈА О ОТКЛОЊЕНОМ ПРЕКИДУ	56
5	УГОВОР О ИНТЕРКОНЕКЦИЈИ СА МОБИЛНОМ МРЕЖОМ МТЕЛА	58
6	ФОРМА БАНКАРСКЕ ГАРАНЦИЈЕ	58

1 УВОД

У складу са Законом о комуникацијама („Службени гласник БиХ“ бр. 31/03, 75/06 и 32/10 и 98/12), Правилком 51/2010 о интерконекцији („Службени гласник БиХ“ бр. 109/10), Одлуком о политици сектора телекомуникација Босне и Херцеговине за период 2008-2012. године („Службени гласник БиХ“ бр. 8/09), Мтел а.д Бања Лука (у даљем тексту: Мтел) сачинио је Референтну понуду за интерконекцију са мобилном мрежом Мтела (у даљем тексту: РИПмоб документ).

2 ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

2.1 ОПШТИ ПРИНЦИПИ ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ

Мтел ће осигурати једнаке услове у једнаким околностима за све операторе који траже операторски приступ.

Мтел ће другим операторима пружати услуге и информације у вези са операторским приступом и кориштењем услуга интерконекције под једнаким околностима и исте квалитете као за властите потребе или потребе повезаних друштава.

2.2 ПРЕДМЕТ И ОБИМ ПОНУДЕ

РИПмоб документ регулише садржај и услове пружања услуга директне интерконекције и приступа мобилној мрежи које Мтел нуди Оператору – носиоцу неке од слједећих дозвола које је издала Регулаторна агенција за комуникације:

1. Дозвола за пружање фиксних јавних телефонских услуга
2. Дозвола за јавног оператора фиксне телефоније
3. Дозвола за пружање GSM услуга
4. Дозвола за пружање мобилних услуга на универзалним мобилним телекомуникационим системима
5. Дозвола за рад мобилног виртуелног мрежног оператора.

РИПмоб документ обухвата слједеће услуге:

1. Услуга физичке интерконекције,
2. Услуга терминирања националних позива у мобилну мрежу Мтела који долазе преко Оператора (у даљем тексту: Услуга терминирања националних позива),

3. Услуга терминирања међународних позива у мобилну мрежу Мтела који долазе преко Оператора (у даљем тексту: Услуга терминирања међународних позива).

Оператор ће бити одговоран за поштовање обавеза и права која проистичу из важећег правила које регулише преносивост телефонских бројева једнако и по истим стандардима који важе за Мтел.

У сврху пружања услуга из РИПмоб документа, Мтел и Оператор ће закључити Уговор о интерконекцији са мобилном мрежом Мтела (у даљем тексту: Уговор) сходно одредбама РИПмоб документа.

РИПмоб документ ће се објавити у писаној и електронској форми у прописаном облику након добијања сагласности од стране Агенције.

2.3 ДЕФИНИЦИЈЕ ПОЈМОВА

Агенција	Регулаторна агенција за комуникације БиХ (РАК БиХ)
А број	Број позивајућег претплатника
Б број	Број позваног претплатника
Географски број	Телефонски број који се састоји од кода мрежне групе и претплатничког броја (географски број је повезан са географском облашћу)
Говорна услуга	Јавно доступна услуга преноса говора путем јавне телекомуникационе мреже, која омогућава међусобно говорно комуницирање корисника у реалном времену
Идентификација позивајућег броја (CLI)	Број позивајућег претплатника, који се преноси кроз телекомуникациону мрежу при сваком позиву и мора увијек представљати тачан број додијељен претплатничком прикључку јавне телекомуникационе мреже на којој је позив настао
Интерконекција или међусобно повезивање	Приступ мрежи којим се успоставља физичко и логичко повезивање телекомуникационих мрежа како би се корисницима услуга, прикљученим на различите мреже, омогућила директна и индиректна комуникација
Крајњи корисник мобилне мреже Мтела	Крајњи корисник (претплатник) којем је додијељен одређени број, а чија је терминална опрема директно прикључена на мрежу Мтела
Крајњи корисник Оператора	Крајњи корисник (претплатник) којем је додијељен одређени географски број, а чија је терминална опрема директно прикључена на мрежу Оператора
Линк интерконекције	2 Mb/s примарни блок са SS7 сигнализацијом између терминалне јединице тачке интерконекције Мтела и POP терминалне јединице Оператора који се успоставља у циљу омогућавања пружања услуга интерконекције
Међународни позив/саобраћај	Позив/саобраћај који је генерисан и/или терминиран ван граница БиХ
Национални позив/саобраћај	Позив/саобраћај који је генерисан и терминиран унутар граница БиХ

Оператор	Интерконектовани давалац телекомуникационих услуга којем је од стране Регулаторне агенције за комуникације БиХ додијељена нека од сљедећих дозвола: Дозвола за пружање фиксних јавних телефонских услуга, Дозвола за јавног оператора фиксне телефоније, Дозвола за пружање GSM услуга, Дозвола за пружање мобилних услуга на универзалним мобилним телекомуникационим системима, Дозвола за рад мобилног виртуелног мрежног оператора
POP терминална јединица	Техничка јединица/уређај на POP Оператора у којој се терминира линк интерконекције и на коју Оператор прикључује своју опрему
Приказ позивајућег броја (CLIP)	Услуга приказа позивајућег броја на уређају позваног крајњег корисника
Забрана приказа позивајућег броја (CLIR)	Услуга забране приказа позивајућег броја на уређају позваног крајњег корисника
Сигнализациони линк	64kb/s канал унутар 2 Mb/s примарног блока (линк интерконекције) који се користи за пренос SS7 сигнализационих порука између сигнализационих тачака Мтела и Оператора
Страна или стране	Мтел и/или Оператор, према томе како контекст захтијева
Тачка интерконекције	Комутациони чвор Мтела на који се спајају интерконекцијски линкови
Тачка присутности Оператора (POP Оператора)	Локација на којој је смјештена опрема Оператора намијењена за реализацију интерконекције
Тачка предаје	Тачка у којој се одговорност вођења и управљања позивима преноси са Мтела на Оператора и обрнуто
Тачка разграничења	Тачка прелаза одговорности и власништва над опремом између Оператора и Мтела на физичком нивоу
Телекомуникациони линк	Бакарни, оптички, бежични или сродни линк између прикључних тачака телекомуникационе мреже без функције комутације
Терминална јединица тачке интерконекције	Физички интерфејс у тачки интерконекције Мтела у којем терминира линк интерконекције
Уговор о интерконекцији са мобилном мрежом Мтела	Уговор закључен између Мтела и Оператора којим се описују технички, оперативни, обрачунски, плански, финансијски и други услови пружања услуга интерконекције између Мтела и Оператора, а који је закључен на основу овог РИПмоб документа

2.4 ПОПИС СКРАЋЕНИЦА

CLI	Calling Line Identification	идентификација позивајуће линије
CLIP	Calling Line Identification Presentation	приказ идентификације позивајућег броја
CLIR	Calling Line Identification Restriction	забрана приказа идентификације позивајућег броја
CDR	Call Data Record	запис о позиву
CTU	Circuit Termination Unit	терминална јединица
DDF	Digital Distribution Frame	дигитални дистрибуциони раздјелник
ETSI	European Telecommunications Standards	Европски институт за стандардизацију у

	Institute	телекомуникацијама
ISDN	Integrated Services Digital Network	интегрисана мрежа дигиталних служби
ISUP	ISDN User Part	кориснички дио у ISDN-у
ITU-T	International Telecommunication Union, Telecommunication Standardisation Sector	Међународна унија за телекомуникације, Сектор за стандардизацију телекомуникација
NSPC	National Signalling Point Code	Национални код сигнализационе тачке
ПДВ		Порез на додату вриједност
POI	Point of Interconnection	тачка интерконекције
POP	Point of Presence	тачка присуства
PSTN	Public Switched Telephone Network	јавна телекомуникациона мрежа
SAP	Signalling Access Point	тачка приступа сигнализацији
SS7	Common Channel Signalling System Number 7	систем сигнализације број 7
STP	Signaling Transfer Point	Сигнализациони комутациони чвор

2.5 ЗАХТЈЕВ ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ

Захтјев за успостављање интерконекције (у даљем тексту: Захтјев) доставља се у писаној форми на адресу: Мтел а.д. Бања Лука, Вука Караџића 2, 78000 Бања Лука.

Уз Захтјев Оператор је дужан да достави сљедећу документацију:

- а) Овјерена фотокопија одговарајуће дозволе коју је издала Агенција,
- б) Рјешење о регистрацији друштава издато од стране надлежног суда, не старије од 3 мјесеца (оригинал или овјерена фотокопија),
- в) Увјерење надлежног суда да се против Оператора не води стечајни или поступак ликвидације, не старије од три мјесеца,
- г) Изјава о повјерљивости из Прилога 3 РИПМоб документа, потписана и овјерена печатом,
- д) Овјерена фотокопија документа о додјели NSPC који је издала Агенција,
- е) Овјерена фотокопија дозволе за кориштење блокова телефонских бројева коју је издала Агенција,
- ж) Попис опреме (hardware и software) која је важна за дефинисање техничких параметара услуга интерконекције и одговарајући сертификати о усклађености опреме са одговарајућим међународним стандардима,
- з) Предвиђени обим саобраћаја по релацијама интерконекције за период од дванаест мјесеци унапријед,
- и) План преносних капацитета по релацијама интерконекције за период од дванаест мјесеци унапријед.

Захтјев мора да садржи и сљедеће податке:

- а) податке о Оператору (назив, ЈИБ, сједиште, дјелатност, правни заступник),
- б) локацију тачке интерконекције у мрежи Мтела на коју Оператор тражи интерконекцију,
- в) листу услуга интерконекције које захтијева од Мтела,
- г) техничке карактеристике опреме Оператора која ће бити употријебљена за интерконекцију,

- д) адресе локација Оператора на којима се захтијева интерконекција,
- е) предвиђање саобраћаја и планове капацитета за период од једне године.

Уколико је поднесени захтјев непотпун, Мтел ће, у року од осам (8) дана од дана пријема Захтјева, писаним путем обавијестити Оператора о свим недостацима и затражити од њега да допуни Захтјев.

Уколико Оператор не достави допуњени Захтјев у року од петнаест (15) дана од дана пријема обавјештења или га допуни након истека овог рока, Мтел ће одбацити Захтјев као неуредан и о томе ће обавијестити Оператора.

У року од 10 дана од дана пријема потпуног Захтјева Мтел ће започети преговоре са Оператором о успостављању интерконекције.

У преговорима обје стране ће настојати да постигну споразум о свим битним елементима интерконекције.

Уколико су преговори успјешно окончани и постигнута сагласна воља страна о свим питањима будућег Уговора, Мтел и Оператор приступају закључењу Уговора из Прилога 5. РИПмоб документа. Мтел ће доставити Агенцији један примјерак потписаног уговора, у року од 30 дана од дана закључивања уговора.

Уговор се базира на условима дефинисаним РИПмоб документом и сачињава се према типском Уговору који је саставни дио РИПмоб документа.

У случају да стране не закључе Уговор у року од шест (6) седмица од дана пријема потпуног и разумног Захтјева, или по истеку накнадно уговореног рока, свака страна се може обратити Агенцији захтјевом за рјешавање спора.

Уговорне стране ће успоставити функционалну интерконекцију у року од 30 дана од дана закључења Уговора, под условом да је Оператор испунио све обавезе предвиђене РИПмоб документом и Уговором. Мтел и Оператор се могу сагласно изјављеним вољама договорити да се овај рок може продужити, о чему ће се сачинити посебна изјава коју ће потписати обје стране. Ова изјава ће садржавати одредбу да продужење овог рока не може представљати основ за покретање било каквог спора по основу неблагоприятног успостављања интерконекције.

Мтел ће доставити Агенцији један примјерак потписаног уговора.

Уколико Мтел ускрати интерконекцију због недостатка капацитета, за то мора обезбједити релевантан доказ (нпр. налаз судског вјештака). Мтел је дужан Агенцији доставити доказ у року од 30 дана од дана одбијања успоставе интерконекције, због недостатка капацитета. Агенција задржава право оспоравања достављеног доказа и тражења додатних вјештачења или самосталног провођења истих.

Мтел ће у року од 60 дана од дана одбијања успоставе интерконекције због недостатка капацитета извршити набавку, инсталирање и пуштање у рад неопходне опреме.

2.6 КОНТАКТ ПОДАЦИ

Сва обавјештења, захтјеви или друга комуникација биће у писаној форми и сматраће се урученом на задовољавајући начин ако је:

- а) испоручена по достављачу,

б) послана препорученом поштом,

в) послана факсом, чији оригинал ће бити послан препорученом поштом (даном пријема писмена сматра се датум са потврде о слању факса).

Приликом закључења Уговора, стране су дужне размијенити податке о контакт особама (име и презиме, адреса, број телефона и факса, e-mail) одговорним за реализацију овог уговора.

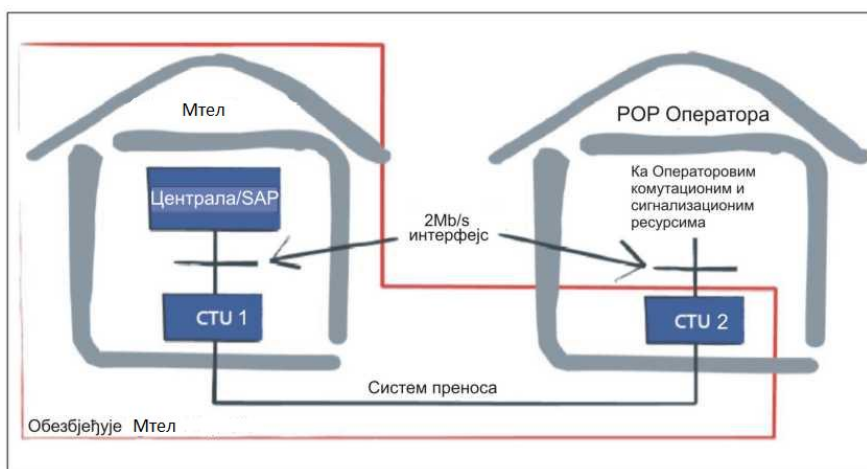
Стране су дужне да благовремено обавјештавају једна другу о евентуалним промјенама у подацима контакт особа из претходног става.

3 УСЛУГЕ ПОНУЂЕНЕ РИПмоб ДОКУМЕНТОМ

3.1 Услуга физичке интерконекције

Обезбјеђивање услуге физичке интерконекције је предуслов за омогућавање осталих услуга интерконекције.

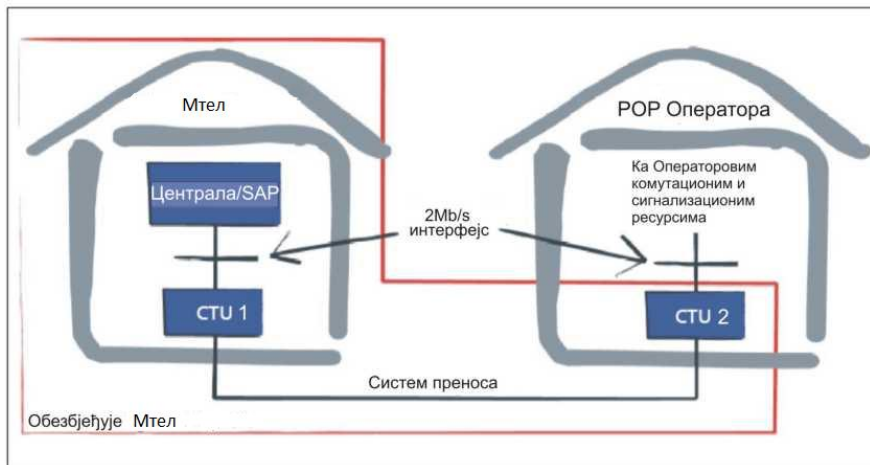
3.1.1 Услуга физичке интерконекције подразумева обезбјеђивање 2Mb/s примарних блокова између *POP* терминалне јединице на страни Оператора и тачака интерконекције Мтела.

СТУ1- терминална јединица приступне тачке
СТУ2- POP терминална јединица
SAP - тачка приступа сигнализацији

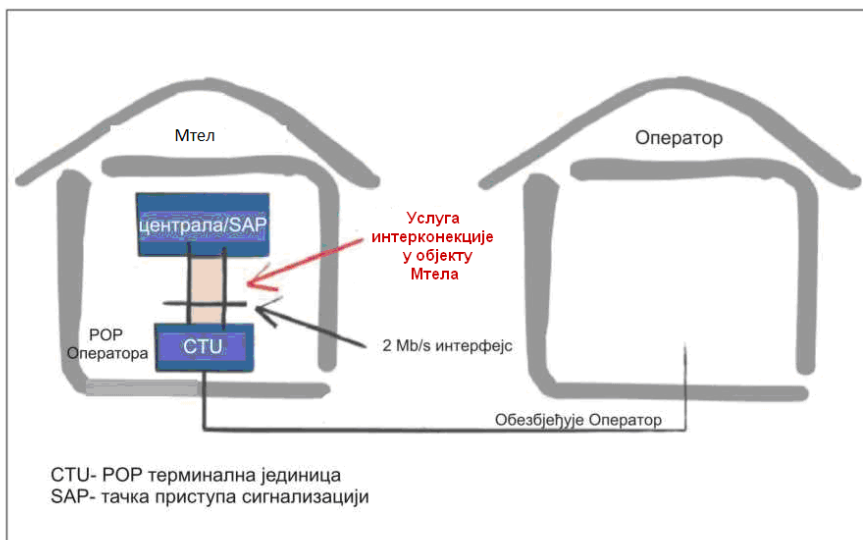
3.1.2 Услуга физичке интерконекције може бити:

- а) Изнајмљивање линија Мтела до зграде Оператора.

СТУ1- терминална јединица приступне тачке
СТУ2- POP терминална јединица
SAP - тачка приступа сигнализацији

- б) Тип међусобног повезивања гдје се линк интерконекције обезбјеђује дијелом од стране Мтела, а дијелом од стране Оператора, и гдје је тачка разграничења лоцирана на мјесту усаглашеном од обје интерконектоване стране, тј. на мјесту спајања каблова Мтела и Оператора.
- в) Физичка интерконекција унутар зграде Мтела гдје линију до зграде Мтела обезбјеђује Оператор.

СТУ- POP терминална јединица
SAP- тачка приступа сигнализацији

3.1.3 Физичка интерконекција између Мтела и оператора се реализује преко:

- а) терминалне јединице тачке интерконекције,
- б) NxЕ1 линкова интерконекције по релацији интерконекције, при чему је N=1,2,3...
- в) система преноса Мтела ,
- г) једног 64 kb/s сигнализационог линка,

- д) неопходне *POP* терминалне јединице,
- е) интерфејса између *POP* терминалне јединице и инфраструктуре Оператора у складу са важећим техничким препорукама.

3.1.4 Мтел је обавезан да обезбиједи све компоненте физичке интерконекције изузев повезивања *POP* терминалне јединице са опремом Оператора, што ће бити обезбијеђено од стране Оператора о његовом властитом трошку.

3.1.5 Мтел ће обезбиједити услугу физичке интерконекције Оператору 24 часа дневно са квалитетом услуге који је дефинисан у складу са важећим техничким препорукама.

3.1.6 Услуга физичке интерконекције Мтела ће бити доступна у тачкама интерконекције Мтела.

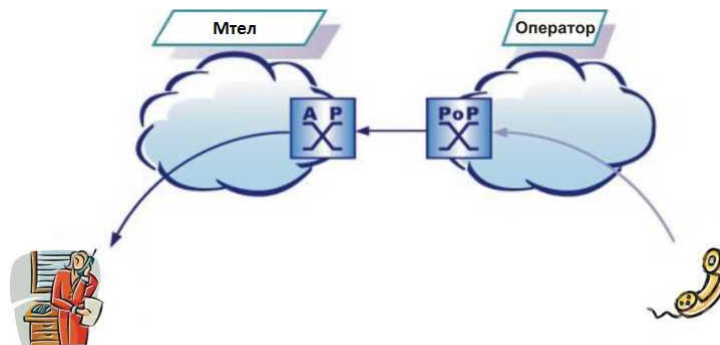
3.1.7 Услуга физичке интерконекције Мтела ће бити:

- а) доступна у тачки интерконекције Мтела (сваки 2Мб/с примарни блок до тачно једне *POP* Оператора),
- б) обезбијеђена посредством система преноса Мтела који може подржати више од једног линка за интерконекцију између једне *POP* терминалне јединице и једне одговарајуће терминалне јединице тачке интерконекције.
- в) Оператор има право одабира једног од начина интерконекције у складу са напријед наведеним текстом.
- г) Захтјеви Оператора за примјеном једног од понуђених начина интерконекције могу се разматрати у току преговарања о условима интерконекције, прије закључења Уговора о интерконекцији, али и у сваком тренутку након закључења Уговора о интерконекцији.

3.1.8 Оператор ће Мтелу за услугу физичке интерконекције платити накнаде за коришћење ове услуге наведене у Цјеновнику (Анекс 1 РИПмоб документа).

3.2 Услуга терминирања националних позива

У оквиру ове услуге Мтел ће обезбиједити терминирање националних позива који долазе преко Оператора посредством тачке интерконекције до корисника мобилне мреже Мтела, а путем мобилне телекомуникационе мреже Мтела у складу са правилима и условима дефинисаним у Уговору.

Услуга терминирања националних позива се обезбјеђује у комбинацији са услугом физичке интерконекције да би се омогућило нормално одвијање саобраћаја између Мтела и Оператора.

Мтел је обавезан да врши:

- а) примјену техничких стандарда за ову врсту услуге,
- б) праћење и обрачун позива који су прослијеђени из мреже Оператора ка мобилној мрежи Мтела посредством услуге терминирања националних позива,
- в) управљање и обезбјеђење извјештавања о перформансама услуге терминирања националних позива.

Оператор је обавезан да обезбиједи:

- а) процјену саобраћаја насталог од пружања услуге терминирања националних позива,
- б) провјеру усклађености позваног броја са одговарајућом нумерацијом у складу са националним планом бројева у БиХ и правилом које регулише преносивост телефонских бројева,
- в) контакт са службом за пријаве сметњи Мтела у случају појаве сметњи.

Оператор ће Мтелу за Услугу терминирања националних позива платити накнаде за коришћење ове услуге наведене у Цјеновнику (Анекс 1 РИПМоб документа).

3.3 Услуга терминирања међународних позива

У оквиру ове услуге Мтел ће обезбиједити терминирање позива који потичу изван БиХ, а долазе преко мреже Оператора посредством тачке интерконекције, до корисника мобилне мреже Мтела у складу са правилима и условима дефинисаним у Уговору.

Услуга терминирања међународних позива се обезбјеђује у комбинацији са услугом физичке интерконекције да би се омогућило нормално одвијање саобраћаја између Мтела и Оператора.

Мтел је обавезан да врши:

- а) примјену техничких стандарда за ову врсту услуге,

- б) праћење и обрачун позива који су прослијеђени преко мреже Оператора ка мобилној мрежи Мтела посредством услуге терминирања међународних позива,
- в) управљање и обезбјеђење извјештавања о перформансама услуге терминирања међународних позива.

Оператор је обавезан да обезбиједи:

- а) процјену саобраћаја насталог од пружања услуге терминирање међународних позива,
- б) провјеру усклађености позваног броја са одговарајућом нумерацијом у складу са националним планом бројева у БиХ и Правилном о преносивости телефонских бројева,
- в) контакт са службом за пријаве сметњи Мтела у случају појаве сметњи.

Цијене које Оператор треба да плати Мтелу за Услугу терминирање међународних позива су предмет комерцијалног договора између Мтела и Оператора.

3.4. Услуга колокације Мтела

3.4.1 Опис услуге

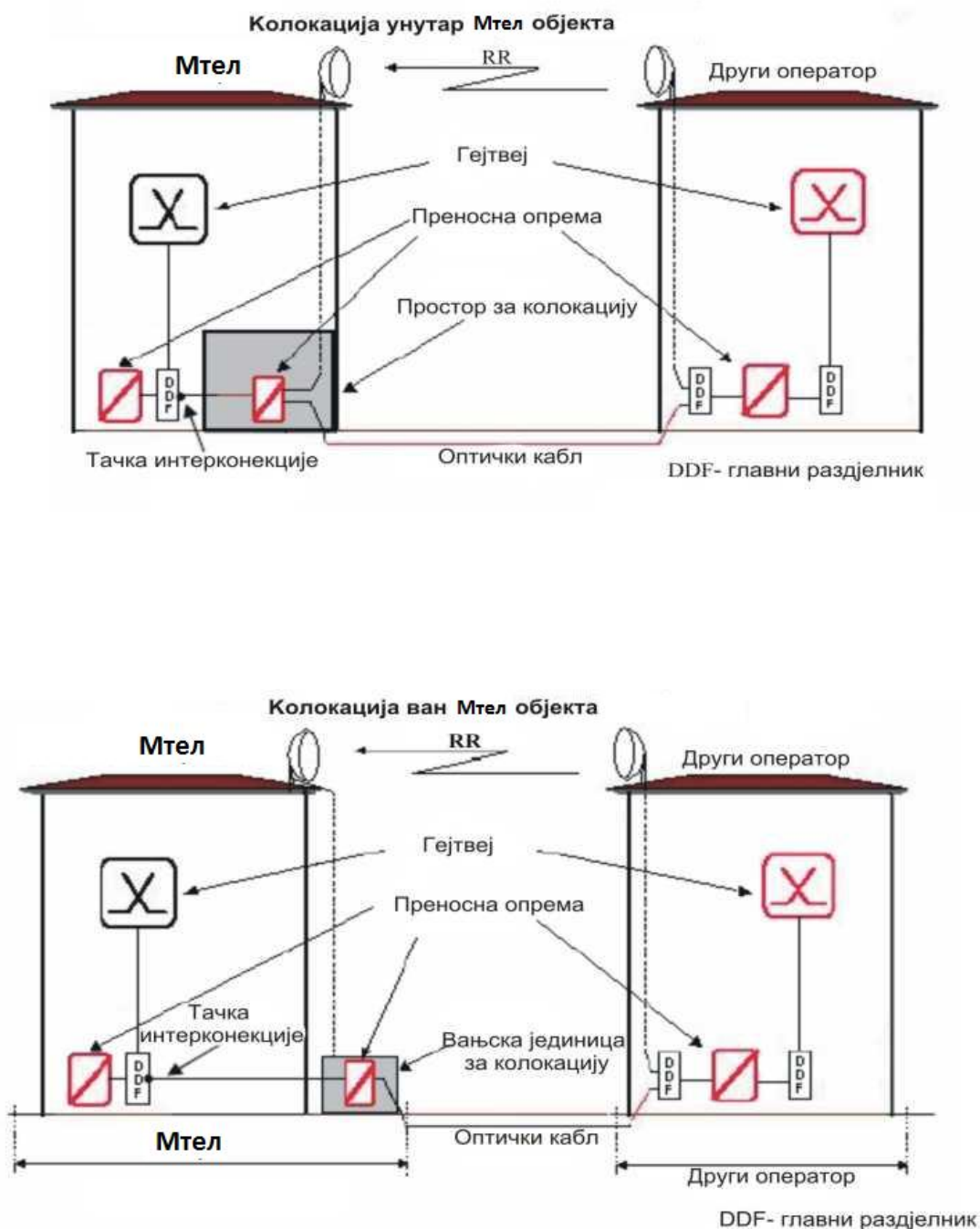
3.4.1.1 Услуга колокације коју нуди Мтел обухвата смјештај опреме Оператора у циљу успостављања интерконекције на локацијама Мтела.

3.4.1.2 Мтел нуди услугу колокације само у објектима и у непосредној близини објеката Мтела гдје за то постоје технички услови.

3.4.1.3 Понуђене опције колокације Мтела су:

- а) Физичка колокација унутар објеката Мтела

б) Физичка колокација ван објекта Мтела.

3.4.2 Обавезе

3.4.2.1 За услугу колокације Мтел је обавезан да:

- а) По пријему конкретног захтјева Оператора за интерконекцију на одређену тачку приступа у мрежи Мтела, омогући смјештај опреме Оператора у посебну просторију унутар објекта на локацији те тачке приступа под

условом да ту постоји слободан простор и да су испуњени технички и оперативни услови утврђени у Уговору о колокацији

б) на захтјев Оператору достави посебне услове за колокацију.

3.4.2.2 За услугу колокације Мтел је обавезан да обезбиједи сљедеће услове:

- а) Физички простор, довољан за инсталацију потребне опреме, раздвајање опреме једног оператора од другог, те сигурно одржавање инсталисане опреме (минимално 2m²);
- б) Резервисан прилаз извана за оператора, који ће дозволити приступ до његове опреме;
- в) Физички интерфејс до тачака интерконекције помоћу међураздјелника;
- г) Напајање, укључујући обезбјеђење резервног (back-up) напајања;

У просторији у коју се смјешта опрема интерконекције је потребно осигурати непрекидни извор напајања 230V AC који ће служити приликом инсталирања опреме и преносног медија те приликом одржавања и сервисирања опреме. Уколико је то могуће, може се осигурати извор напајања -48V DC.

- д) Услове околине - гријање, климу, вентилацију и освјетљење који дозвољавају термалну компатибилност комплетне опреме унутар колокацијског простора (само за колокацију унутар објекта Мтела);

Објекат на локацији у који се смјешта опрема интерконекције мора бити одговарајући за смјештај потребне опреме и несметан рад приликом инсталирања и одржавања опреме, и мора задовољавати прописане услове температуре и влаге.

- е) Обезбјеђење сигурносних мјера за опрему оператора једнако као за опрему Мтела тј. безбједоносне услове ради спречавања неовлаштеног приступа опреми и преносном медију;
- ж) Уређаји за детекцију дима и пожара;

Објекат у који се смјешта опрема интерконекције мора бити опремљен уређајима за детекцију дима и пожара, одговарајућом заштитом од неовлаштеног приступа: закључан и заштићен чуварском службом или алармом.

- з) Уземљење електричне опреме и других апликација;

У просторији у коју се смјешта опрема за интерконекцију ће се обезбиједити спојно мјесто за уземљење којим ће се уземљити опрема и *DDF*. Квалитет уземљења се доказује Атестом уземљења сваког оператора на својој локацији. Електричне инсталације у простору на локацији Оператора морају бити изведене према стандарду *IEC 364*.

- и) Паркинг за возила;
- к) Одржавање средстава за колокацију.

3.4.2.3 Правила додјеливања

Мтел ће додјеливати расположиви простор по сљедећем реду приоритета:

- а) Према датуму подношења захтјева за колокацију

- б) за пресељење и потребан додатни простор постојећим колокацијским операторима
- в) за операторе који врше значајне инвестиције у електронским комуникацијама националне инфраструктуре, одобрене од Агенције.

Мтел има право да одбије колокацијски захтјев у следећим ситуацијама:

- а) недостатак расположивог простора за колокацију
- б) колокација није могућа са техничке стране
- в) колокација може довести у опасност националну сигурност или важне јавне интересе.

Мтел ће свако одбијање образложити.

3.4.2.4 Приступ простору

- а) Мтел се обавезује да ће овлашћеним представницима Оператора омогућити приступ колокацијским објектима и капацитетима у сврху монтаже, сервисирања уграђене опреме и слично, и то:
 - Мтел ће омогућити приступ колокацијској просторији уобичајено преко одвојеног улаза, или путем степеништа, односно кроз спратове. Оператор ће начелно имати право приступа свом колокацијском простору у свако доба, али само уз пратњу службене особе Мтела. Оператор неће имати приступ другим просторијама, просторима или опреми унутар зграде.
 - Оператор мора осигурати да овлаштено особље има одговарајуће идентификацијске документе и ознаке издате од стране Оператора и да их носи на видљив начин кад улазе и остају у згради Мтела. Мтел задржава право контроле идентитета особља Оператора.
 - Оператор мора доставити и редовно ажурирати листу свих својих овлашћених особа с правом приступа колокацијском простору Оператора на локацији Мтела.
- б) Мтел ће послати потврду преко е-mail-а или факса којом прихвата листу овлашћених особа.

3.4.2.5 Услуга праћења

- а) Оператор мора унапријед најавити посјету свог овлашћеног особља Мтелу е-mail-ом или факсом како би Мтел обезбиједио услугу праћења. За вођење редовно планираних посјета и хитних ситуација Мтел ће:
 - додијелити е-mail адресу и број факса на који ће се слати редовни захтјеви и телефонски број за хитне захтјеве,
 - потврдити сваки захтјев за редовну посјету е-mail-ом или факсом у року од 8 радних сати, а на захтјев за хитне посјете у року од 2 радна сата,
 - додијелити овлаштено особље Мтела за праћење особља Оператора током посјете.
- б) Оператор се обавезује да:

- додијели овлаштење за приступ свом колокацијском простору само запосленом особљу Оператора и то за највише 2 особе Оператора истовремено, за које је и Мтел претходно дао сагласност,
 - осигура да се особље Оператора које приступа колокацијском простору Оператора придржава упутстава пратећег особља Мтела,
 - 3 дана унапријед најави редовну посјету и термин посјете.
- в) Оператор ће се придржавати службеног радног времена Мтела за планирање својих посјета:
- за редовне посјете за вријеме службеног радног времена,
 - за хитне посјете у било које доба.
- г) Оператор је дужан упознати своје особље о сигурносним одредбама Мтела и одговорностима свог особља да се придржава таквих одредби.
- д) Мтел ће, уз накнаду, осигурати могућност хитних посјета Оператора у циљу рјешавања хитних ситуација, уобичајено у року од 2 сата од захтјева за хитну посјету, а најкасније у року од 4 сата од захтјева за хитну посјету.

3.4.2.6 Контрола физичког улаза и услуга праћења

- а) У циљу вођења уредне и потпуне документације за приступ колокацијским просторијама, Мтел ће се бринути за одговарајуће складиштење података (дневник улазака, итд.). Све посјете морају бити регистроване снимањем датума и времена уласка и изласка, исказнице и информације о пратећој служби Мтела.
- б) Мтел ће услугом праћења осигурати да особље Оператора током посјете, као и при напуштању зграде по обављеном послу прати именовани члан особља Мтела.
- в) Поред тога, подручја Мтела ће бити заштићена од неовлаштеност приступа тако што ће се:
- контролисати вјеродостојност и читљивост идентификацијских докумената,
 - провјеравати подударности с писаним захтјевом (примљеним од особља Оператора),
 - допуштати само ограничено кретање по техничким просторијама са опремом Оператора,
 - давати претходне обавијести чувару или портиру о очекиваном особљу Оператора којем треба пратња унутар зграде,
 - задржавати регистар посјетилаца Оператора за раздобље од двије године.
- г) Такође, особљу Оператора се изричито забрањује фотографисање и снимање током посјете, као и прикупљање информација о опреми Мтела, услугама или корисницима, дотицање опреме Мтела, као и било каква модификација софтвера Мтела.

3.4.2.7 Рестрикције коришћења

Колокацијски простор може бити кориштен од Оператора само за постављање и рад опреме потребне да се обезбиједи услуга физичке интерконекције.

Опрема инсталисана унутар колокацијског простора треба бити компатибилна везано за електромагнетна зрачења и термичке захтјеве са опремом која је већ инсталисана од других корисника, као и од стране Мтела.

Интерконекција у објектима Мтела је дозвољена само кроз опрему Мтела (главни раздјелник).

4 ТЕХНИЧКА РЕАЛИЗАЦИЈА ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ

Мрежа Оператора који захтијева интерконекцију мора бити технички компатибилна са мобилном мрежом Мтела. Оператору ће се омогућити приступ техничкој спецификацији мобилне мреже Мтела у обиму довољном за потребе интерконекције. Оператор ће уз захтјев доставити Мтелу информације о техничким карактеристикама своје мреже.

За успостављање интерконекције мобилне мреже Мтела и Оператора, Мтел нуди 2Mb/s линкове интерконекције (искључиво E1, G.703).

4.1 Техничке карактеристике линкова интерконекције

Техничке карактеристике физичких и електричних интерфејса линкова интерконекције и сигнализације које су потребне да би се испунили захтјеви компатибилности мреже Оператора са мобилном мрежом Мтела обухватају:

а) Опште:

- Проток бита: 2 Mb/s +/- 50 ppm ITU-T G.703
- Линијски код: HDB3 ITU-T G.703
- Пренапонска заштита: у складу са ITU-T K.41

б) Спецификација на излазним портovima:

- Импеданса: 75 Ω ITU-T G.703 (Уколико оператор захтијева 120 Ω, дужан је да обезбиједи конвертор импедансе 75/120 Ω, осим у случајевима када је инсталисана опрема Мтела већ терминирана симетричном импедансом.)
- Маска импулса: ITU-T G.703
- Максимални „peak to peak“ jitter: у складу са G.823

в) Спецификација на улазним портovima:

Дигитални сигнал на улазним портovima је дефинисан као горе, али модификован карактеристикама конекцијског споја. Слабљење овог споја треба да прати закон \sqrt{f} , а губици на фреквенцији треба да буду у распону 0 до 6 dB. Ово слабљење треба да узме у обзир губитке које настају усљед присуства дигиталног дистрибуционог оквира између опреме. Jitter треба да буде у складу са препоруком G.823 а повратни губици на улазним портovima треба да имају привремене минималне вриједности наведене у табели 1.

Табела 1. Повратни губици на улазним портovima

Фреквентни опсег (kHz)	Повратни губици (dB)
51 до 102	12
102 до 2048	18
2048 до 3072	14

4.2 Синхронизација

Систем Оператора мора бити синхронизован са мрежом Мтела у складу са “*master-slave*” принципом са системом Мтела као master-ом, а у складу са *ITU-T G.812*.

Опрема Мтела је синхронизована по дугорочном примарном референтном стандарду (*Cesium* стандард) у складу са *ITU-T G.811*, са дугорочном тачношћу изнад 10^{-11} и у складу са *ITU-T G.823* у погледу jitter-а и wander-а или од *GPS* извора синхронизације у складу са *ITU-T G.812*.

4.3 Техничке карактеристике сигнализације

Сигнализација омогућава пренос потребних информација кроз мрежу у циљу правилног успостављања, контроле и раскидања веза између корисника.

Стране ће користити Систем сигнализације бр.7 (*SS7*), у складу са релевантним *ITU-T* и *ETSI* стандардима и препорукама и апликациони протокол *ISUP*.

Сигнализациона мрежа Мтела је организована хијерархијски тако да се свака сигнализациона тачка повезује на два сигнализациона комутациона чвора *STP1* и *STP2* који су идентификовани и адресирани јединственим националним и интернационалним кодовима сигнализационих тачака. Оператор је дужан да прије почетка процедуре тестирања Мтелу достави национални код сигнализационе тачке додијељен од стране Агенције.

Као минимум функција за *ITU-T SS7* уводи се *ISUP* (кориснички дио за *ISDN*) по *ITU-T* и *ETSI* стандардима.

4.3.1 Усмјеравање сигнализационог саобраћаја

Сигнализациони саобраћај између Оператора и Мтела усмјеравање се преко *STP* чворова Мтела.

4.3.2 Техничка спецификација *SS7 ISUP*

Спецификација се заснива на препоруци *ITU-T Q.767*. Протокол за кориснички дио у *ISDN (ISUP)* који подржава основне услуге носиоца ослања се на препоруке *Q.761* до *Q.764* и *Q.850*. За публикације које су данас на снази релевантне су само оне ревизије и додаци који су службено објављени и укључени као додаци или ревизије. За недатиране публикације узима се у обзир посљедња важећа верзија.

- ITU-T препорука Q.761 (09/1997): SS7 – Функционални опис ISUP
- ITU-T препорука Q.762 (09/1997): SS7 – Опште функције порука и сигнала ISUP .
- ITU-T препорука Q.763 (09/1997): SS7 – Формати и кодови ISUP
- ITU-T препорука Q.764 (09/1997): SS7 – Сигнализационе процедуре ISUP.
- ITU-T препорука Q.765 (02/1991): SS7 – Механизам преноса апликације

4.4 Услови за смјештање опреме Мтела

4.4.1 POP терминална јединица

Сваки 2Mb/s интерконекцијски линк завршава на POP терминалној јединици (*Point of Presence Circuit Termination Unit*) која се смјешта у засебан кабинет и којој могу приступити само овлаштене особе.

Обавеза Оператора је да, према техничкој спецификацији произвођача опреме, обезбиједи простор за смјештање опреме Мтела.

Захтјеви за напајање:

- улазни номинални напон -48V DC у складу са ETS 300 132-2
- номинална потрошња: 500W
- У циљу повећања расположивости система препоручује се обезбјеђивање непрекидног напајања

4.4.2 Коаксијални конектори

2Mb/s линкови завршавају на коаксијалним кабловима и коаксијалним конекторима 75 Ω на DDF-у. Уколико оператор захтијева 120 Ω , дужан је да обезбиједи конвертор импедансе 75/120 Ω , осим у случајевима када је инсталирана опрема Мтела већ терминирана симетричном импедансом.

4.4.3 Услови средине:

- сва опрема мора да ради у климатским условима у складу са ETS 300 019-1-3 за средине класе 3.1 Е
- температурни опсег +5°C до +35°C
- влажност: 5-90 %

4.4.4 Топлотна дисипација/вентилација/ваздушни услови:

- усклађени с ETS 300 119-2 у климатским условима датим горе. Сва опрема ће бити са конвенционалним хлађењем.
- Номинална топлотна дисипација: 500W

4.4.5 Електромагнетна компатибилност:

- у складу са EN 300 386

4.4.6 Подно и вршно оптерећење:

- у складу са ETS 300 119-2

4.5 Тачке интерконекције

Тачке интерконекције за саобраћај могу бити:

- а) тачке интерконекције за Услугу терминирања националних позива,
- б) тачке интерконекције за Услугу терминирања међународних позива.

4.5.1 Тачке интерконекције за Услугу терминирања националних позива

Тачке интерконекције за Услугу терминирања националних позива у мобилну мрежу Мтела су наведене у табели 2. Преко наведених тачака интерконекције омогућиће се терминирање националних позива генерисаних од стране корисника Оператора на мобилну мрежу Мтела.

Табела 2. Тачке интерконекције за Услугу терминирања националних позива у мобилну мрежу Мтела

Редни број	Тачке интерконекције за Услугу терминирања националних позива	Назив мјеста
1	MSSOB01	Бања Лука
2	MSSTK02	Бања Лука

4.5.2 Тачке интерконекције за Услугу терминирања међународних позива

Тачке интерконекције за Услугу терминирања међународних позива у мобилну мрежу Мтела су наведене у табели 3. Преко наведених тачака интерконекције омогућиће се терминирање међународних позива транзитираних преко мреже Оператора на мобилну мрежу Мтела.

Табела 3. Тачке интерконекције за Услугу терминирања међународних позива у мобилну мрежу Мтела

Редни број	Тачке интерконекције за Услугу терминирања међународних позива	Назив мјеста
1	MSSOB01	Бања Лука
2	MSSTK02	Бања Лука

Тачке интерконекције за сигнализациони саобраћај дате су у табели 4:

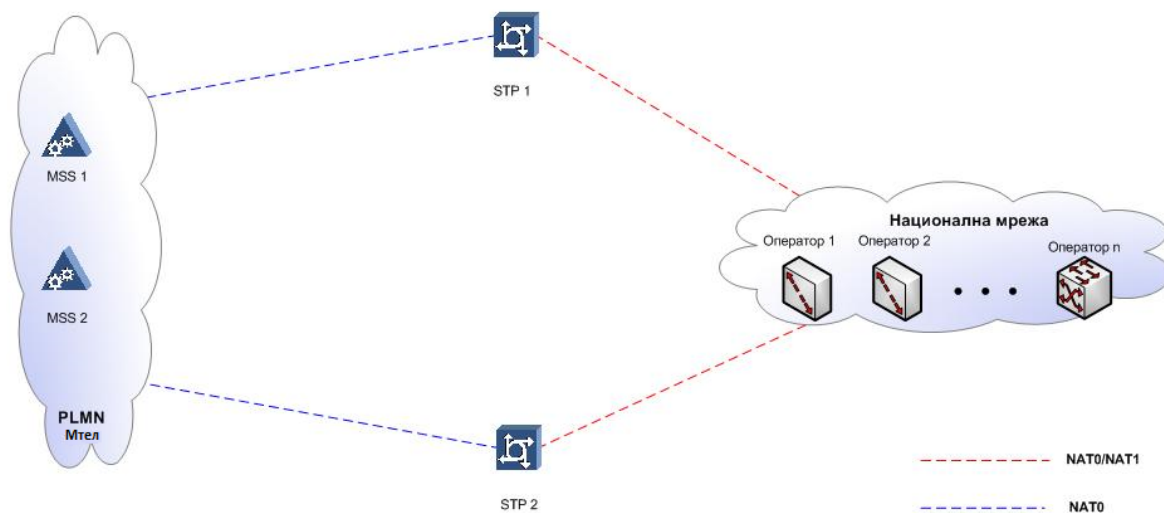
Табела 4. Тачке интерконекције за сигнализациони саобраћај према мобилној мрежи Мтела

Редни број	Тачке интерконекције за сигнализациони саобраћај	Назив мјеста
1	STPTK01	Бања Лука
2	STPOB02	Бања Лука

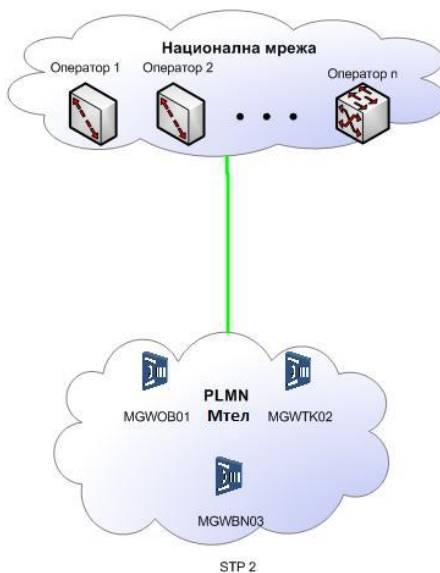
4.6 Конфигурација мреже Мтела

Слика 1 Структура мреже Мтела

Сигнализациона раван

Корисничка раван

4.7 Принципи усмјеравања саобраћаја

Комплетан саобраћај интерконекције који се одвија од Оператора до мобилне мреже Мтела, било у циљу терминарања националних позива или у циљу терминарања

међународних позива које Оператор транзитира у мобилну мрежу Мтела, биће усмјерен према кориснику мобилне мреже Мтела на исти начин као и сопствени саобраћај.

Оператор је дужан да, у складу са правилом које регулише преносивост телефонских бројева, провјери за сваки позив да ли је позвани број на кога се терминира позив пренесен и да га у складу с тим рутира у одговарајућу мрежу.

Примјењиваће се следећа правила усмјеравања саобраћаја:

- а) Тачке интерконекције за Услугу терминирања националног саобраћаја на мобилну мрежу Мтела ће прихватати национални саобраћај који долази преко Оператора и завршава се на кориснику мобилне мреже Мтела,
- б) Тачке интерконекције за Услугу терминирања међународног саобраћаја на мобилну мрежу Мтела ће прихватати међународни саобраћај који се завршава на кориснику мобилне мреже Мтела, а који транзитира Оператор.

4.8 Тачке разграничења

Под тачкама разграничења подразумијевају се тачке у којима долази до прелаза одговорности и власништва над опремом између Оператора и Мтела на физичком нивоу. Тачке разграничења су прикључак напајања, уземљења, 2Mb/s интерфејс и мјесто спајања оптичких влакана.

Када Мтел инсталира дио своје преносне опреме и дигитални раздјелник (*DDF*) у објекту на локацији Оператора, крајња тачка одговорности Мтела представља конектор на *DDF*-у на локацији Оператора на којем завршава спој с уређаја система преноса кроз који пролази линк интерконекције.

4.9 Распоживост информација о мрежи

Стране ће међусобно обезбиједити информације о било којој предложеној промјени: монтирању, демонтирању, замјени или промјенама на мрежним елементима у својој мрежи, уколико до такве промјене дође и оне угрозе рад и квалитет у мрежи друге стране.

У циљу обезбјеђења тачног и коректног усмјеравања позива који долазе од стране Оператора, а завршавају на корисницима мобилне мреже Мтела, Оператор је дужан да благовремено обезбиједи све неопходне информације Мтелу.

Као и већина европских оператора, Мтел је у поступку модернизације своје електронске комуникационе инфраструктуре. Мтел ће према потреби уводити промјене условљене развојем међународних препорука и стандарда (ITU-T, ETSI, 3GPP). То може имати утицаја на понуђене услуге интерконекције и тачке интерконекције. Мтел ће обавијестити Оператора о промјенама у својој инфраструктури које могу утицати на услуге интерконекције. Мтел ће доставити Оператору писано обавјештење о промјенама у својој мрежи које имају утицаја на услуге интерконекције чим то буде практично могуће, а најкасније три мјесеца прије планираних промјена. Ова обавеза се не примјењује на Мтел у случају претходног заједничког договора између Мтела и Оператора, захвата ограниченог значења и дјеловања више силе.

У поступку оптимизације мобилне мреже, Мтел задржава право да затвори одређене тачке интерконекције које су отворене у сврху интерконекције. У случају затварања појединих тачака интерконекције, Мтел ће обавијестити Оператора који је интерконектован на ту тачку интерконекције што је прије могуће, а најкасније три мјесеца прије затварања. У том случају, саобраћај Оператора ће бити преусмјерен на другу тачку интерконекције. Уколико Оператор жели да задржи тај интерконекцијски линк, исти ће бити пресељен на нову тачку интерконекције која обавља исту функцију или на другу тачку интерконекције.

4.10 Распоживост тачака интерконекције

Мтел ће обезбиједити једносмјерне/двосмјерне линкове интерконекције између тачака интерконекције и локације оператора у складу са поступцима обезбјеђивања и планирања капацитета, а имајући у виду расположивост капацитета Мтела.

У случају неисправности, оштећења, или других техничких проблема у мрежи било које од страна, а које утичу на услуге интерконекције, стране ће сарађивати да би уочиле и локализовале квар. Свака од страна је одговорна за отклањање квара у својој мрежи и на својим уређајима.

Стране ће сарађивати, регулисати и уклањати загушења у тачкама интерконекције настала из било ког разлога. Ако је потребно трајно проширење капацитета, исто ће бити обезбијеђено у складу са прописаним поступцима. У случају привременог загушења који је праћен неочекиваним привременим повећањем саобраћаја или кваром, проблем ће се рјешавати активностима на мрежи, као што је привремено преусмјеравање саобраћаја. Уколико би се показало неопходним у таквим околностима, било који позив који је потекао и усмјерен од стране Оператора на ту тачку интерконекције би се пребацио на најближу расположиву тачку интерконекције.

4.11 Нумерација

Мтел и Оператор ће се постарати да сваки позив прослијеђен од друге стране до тачке интерконекције буде усмјерен до дестинације позива.

Мтел и Оператор ће обавијестити другу страну о свакој промјени у свом плану нумерације. Мтел/Оператор ће извршити и тестирати све неопходне промјене у свом плану усмјеравања које су узроковане промјенама друге стране у року од 40 дана од дана пријема обавјештења. Свака страна сноси своје трошкове настале по овом основу.

У случају да Агенција или било која друга надлежна институција донесе одлуку о измјенама у оквиру националног плана нумерације, свака страна ће сарађивати у имплементацији измјена и сносиће трошкове настале у вези са свим измјенама вршеним у оквиру своје мреже. Страна која је дужна да изврши наведене измјене треба да обавијести другу страну у писаној форми одмах након што сазна за такву одлуку, како би друга страна извршила неопходне измјене у својој мрежи.

4.12 CLIP / CLIR

Сви позиви садржаваће приказ позивајућег броја (А број) – *CLIP*. Обезбјеђивање *CLIP* услуге од било које стране омогућено је преносом тих информација преко сигнализационих линкова.

Стране су дужне поштовати услугу забране приказа позивајућег броја (*CLIR*), осим за позиве према хитним службама.

4.13 Поступци тестирања

4.13.1 Поступци тестирања линкова интерконекције

Да би заштитио интегритет и интерну оперативност своје мреже, Мтел ће, прије пуштања у рад, спровести поступак тестирања којим ће утврдити да је било која опрема оператора која је прикључена на мрежу компатибилна са опремом Мтела.

Оператор је у обавези да достави потврду о сагласности са међународним стандардима (*ITU-T, ETSI*) издатим од стране испоручиоца опреме која се користи за реализацију захтијеване интерконекције.

Стране ће уговорити неопходне тестове и њихов распоред. Тестови ће се обавити у складу са релевантним ИТУ-Т препорукама и ЕТСИ стандардима.

У случају да Мтел у исто вријеме прими захтјеве за тестирање од два или више оператора, Мтел ће формирати листу чекања и у складу с њом обавијестити оперatore о могућем термину почетка тестирања.

Тестови који слиједе се изводе сваки пут када се успоставља нова релација линка интерконекције.

Тестирање интерфејса E1 G.703

а) Мјерења фреквенције

- Мјерење фреквенције E1 2.048 MHz
- Толеранција помака фреквенције E1 ± 50 ppm

б) Облик импулса електричног интерфејса:

- Облик импулса на излазу треба бити у сагласности са ИТУ-Т препоруком G.703

Мјерење квалитета преноса

Да би се постигао захтијевани квалитет преноса дигиталне дионице морају бити пројектоване на основу ИТУ-Т препорука G.821 и G.921.

За дугорочну процјену квалитета примјењује се ИТУ-Т препорука G.826. На основу ИТУ-Т препорука G.821 и G.826 изведене су препоруке M.2100 и M.2101 које се

непосредно примјењују за одређивање граница прихватљивости квалитета преноса приликом пуштања система у рад. Овим препорукама је предвиђено скраћено вријеме испитивања, али је поштрен захтјев за квалитет преноса, како би се обезбиједио дугорочни квалитет.

Квалитет преноса се испитује посебно за сваки смјер преноса, а ако се квалитет преноса испитује у петљи, тада захтјев за квалитет преноса остаје непромијењен, као када се квалитет преноса испитује у сваком смјеру посебно. Провјера квалитета преноса се обавља мјерењем секунди са грешком бита (*ES*) и мјерењем секунди са знатном грешком бита (*SES*). Мјерење квалитета преноса се спроводи слањем стандардизоване поворке бита налик случајним и њеним упоређивањем на пријему са послатом поворком. За мјерење квалитета примарног дигиталног блока примјењује се поворка 2 E15-1 бита.

Захтијевани квалитет не зависи од дужине дионице и врсте система преноса.

Поступак испитивања квалитета преноса

Сам поступак испитивања квалитета врши се у складу са *ITU-T* препоруком M.2110 у два корака:

- Први корак

Почетна мјерења се обављају у трајању од по 15 минута на свим дигиталним блоковима. Уколико се утврди појава грешке при првом мјерењу, овакво испитивање се понавља. Ако се приликом другог петнаестоминутног испитивања појави грешка, дигитални блок не задовољава услов квалитета, а ако се приликом другог мјерења не појави грешка приступа се трећем петнаестоминутном испитивању. Ако се приликом трећег мјерења појави грешка приступа се проналажењу и отклањању узрока грешке у складу са *ITU-T* препоруком M.2120. Ако се приликом трећег мјерења не појави грешка приступа се другом кораку испитивања.

- Други корак

Примјењују се испитивања у трајању од 24 часа за један примарни дигитални блок, а за остале по 15 минута. У зависности од дужине дионице, трајања испитивања и ранга релације захтијева се одређени квалитет и расположивост преноса. Захтјеви за квалитет дати су *ITU-T* препорукама M.2100 и M.2101.

Уколико се мјерењем квалитета у трајању од 24 часа добију вриједности за *ES* и *SES* мање или једнаке прагу прихватљивости *S1*, дигитални блок се одмах може укључити у саобраћај.

Уколико су добијене вриједности за *ES* и *SES* веће од услова *S1*, а мање од услова *S2*, мјерење се продужава на седам дана, при чему се мјерење од претходна 24 часа као и добијене вриједности обједињују.

Уколико су добијене вриједности за ES и SES веће од прага прихватљивости S2 тада се приступа проналажењу и отклањању узрока грешке у складу са ITU-T препоруком M.2120.

Трајање напријед наведеног теста је најмање 24 наредна часа. За потребе одржавања, примјењује се поступак испитивања квалитета у току рада праћењем правилности пријема контролних бита, којим се оцјењује квалитет преноса блока бита гдје су садржани. Као мјера квалитета преноса у овом случају се користи основни степен погрешних блокова бита.

Мјерења jitter-a и wander-a

Мјерења се врше само у склопу проналажања неприхватљиве грешке у преносу. Инструменти за мјерење jitter-a и wander-a ће бити у складу са Препорукама ITU-T – O.171, O.172. ITU-T препорукама G.823 и G.825 су одређени захтјеви у погледу jitter-a дигиталних дионица заснованих на хијерархији примарног дигиталног протока. Jitter се мјери посебно за сваки смјер преноса, хијерархијски ред и на свим дигиталним дионицама. Мјерење обухвата мјерење сопственог jitter-a на излазу из уређаја и провјеру функције преноса jitter-a и wander-a.

Тестови синхронизације

Провјерава се тачност генератора такта у уређајима, могућност пребацивања са радног на резервни генератор такта, појава одговарајућих аларма и могућност синхронизације уређаја спољним сигнаlima.

Стране ће у периоду од 24 часа извршити мјерења пренесеног синхронизационог сигнала од Мтела до мреже Оператора.

- а) Максимална грешка временског интервала (MTIE): у складу са ITU-T G.813
- б) Временска девијација (TDEV): у складу са ITU-T G.813

4.13.2 Тестирање позива

Приликом пуштања било које релације у рад приступа се успостављању SS7 релације, и тестирању сигнализације и свих типова позива. Сва тестирања неће трајати дуже од седам (7) радних дана.

Тестирање SS7 линкова

- а) Тестирање сигнализационог линка података (Ниво 2: у складу са ITU-T Q.781)
- б) Тестирање управљања сигнализационом мрежом (Ниво 3: у складу са ITU-T Q.872)
- в) Тестирање ISUP-а (Ниво 4: у складу са ITU-T Q.784)
- г) Тестирање ISUP компатибилности (Ниво 4: у складу са ITU-T Q.784.1)
- д) Тестирање ISUP додатних сервиса (Ниво 4: у складу са ITU-T Q.785)
- е) Тестирање ISUP ”од краја до краја” (Ниво 4: у складу са ITU-T Q.788).

Тестирање усмјеравања позива

Начин усмјеравања са тачним подацима из дигиталних централа се провјерава путем извођења испитних позива:

- а) Терминирање националних позива у мобилну мрежу Мтела
- б) Терминирање међународних позива у мобилну мрежу Мтела транзитирањем саобраћаја преко Оператора.

Остала тестирања у SS7

- а) Тестирање могућности трансакције ТС (у складу са ITU-T Q. 787)
- б) Тестирање дијела за експлоатацију, одржавање и администрирање ОМАР (у складу са ITU-T Q. 795)

4.13.3 Тестирање обрачуна

Вријеме наплате за сваки позив је вријеме трајања разговора. Ниједна од страна неће наплаћивати позив у случају да се позив не оствари (нпр. у случајевима да постоји позив, а са друге стране нема одговора; ако постоји тон заузећа; ако број не може да се добије; ако постоји “снимљена информација мреже”).

Ниједан кориснички сервис или мрежни систем говорне поште се не сматра “снимљеном информацијом мреже”.

Свака од страна ће обезбиједити да њени записи о мјерењу саобраћаја имају све неопходне детаље на основу којих ће се обрачунати накнада за извршене услуге. Да би се осигурао тачан обрачун за извршене услуге, а у складу са Уговором извршиће се слjedeће тестирање:

- а) У свим случајевима успостављања позива биљежи се број позива и укупно трајање у минутима појединачно по услузи за све периоде у којима се врши наплата. Забиљежени параметри за наплату ће бити билатерално провјерени.
- б) Провјериће се евентуална регистрација грешке у фајловима,
- в) Поређење фајлова за наплату између страна како би се осигурала усаглашеност регистрованих података,
- г) Тачност информација обезбијеђених од сваке стране у погледу свеукупног оствареног саобраћаја у току периода фактурисања, који се периодично размјењује између страна у циљу измирења приспјелих плаћања.

Тестирање обрачуна ће трајати до седам (7) радних дана.

5 ОСТАЛИ ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ

5.1 Техничке карактеристике преносне опреме

У циљу обезбјеђења компатибилности, преносна опрема треба да буде у складу са следећим релевантним ИТУ-Т препорукама:

- *ITU-T* препорука *G.703*, Физичке/Електричне карактеристике интерфејса дигиталне хијерархије
- *ITU-T* препорука *G.704*, Структуре синхроног склопа које се користе на хијерархијским нивоима од 1544, 6312, 2048, 8448 и 44 736 kbit/s
- *ITU-T* препорука *G.707*, Интерфејс мрежног чвора за синхрону дигиталну хијерархију (СДХ)
- *ITU-T* препорука *G.783*, Карактеристике функционалних блокова опреме синхроне дигиталне хијерархије (СДХ)
- *ITU-T* препорука *G.784*, Управљање синхроним дигиталном хијерархијом (СДХ)
- *ITU-T* препорука *G.803*, Архитектура транспортних мрежа која се заснива на синхроној дигиталној хијерархији (СДХ)
- *ITU-T* препорука *G.810*, Дефиниције и терминологија за синхронизацију мреже.
- *ITU-T* препорука *G.811*, Захтјеви у вези са тајмингом примарних референтних генератора импулса
- *ITU-T* препорука *G.812*, Захтјеви у вези са зависним генераторима импулса погодним за кориштење као генератора чворова у синхронизационим мрежама .
- *ITU-T* препорука *G.813*, Карактеристике тајмирања зависних генератора СДХ опреме (*SEC*)
- *ITU-T* препорука *G.821*, Погрешна перформанса једне међународне дигиталне везе/линије, која ради брзином бита испод вриједности примарне брзине и која чини дио једне интегрисане мреже дигиталних услуга
- *ITU-T* препорука *G.822*, Показатељи контролисане брзине помака једне интернационалне дигиталне линије (прикључка)
- *ITU-T* препорука *G.823*, Контрола вибрирања/треперења и лутања у оквиру дигиталних мрежа које се заснивају на хијерархији од 2Mb/s
- *ITU-T* препорука *G.826*, Параметри за погрешну перформансу и показатељи интернационалних, дигиталних линија/путања са константном брзином бита, на или изнад примарне брзине
- *ITU-T* препорука *G.841*, Типови и карактеристике заштитне архитектуре СДХ мреже
- *ITU-T* препорука *G.957*, Оптички интерфејси за опрему и системе везане за синхрону дигиталну хијерархију
- *ITU-T* препорука *G.958*, Дигитални линијски системи који се базирају на синхроној дигиталној хијерархији за кориштење на кабловима са оптичким влакнима
- *ITU-T* препорука *G.114* (1996), Вријеме једносмјерне трансмисије
- *ITU-T* препорука *K.27*, Конфигурације спајања и уземљења унутар телекомуникационе зграде
- *ITU-T* препорука *K.35*, Конфигурације спајања и уземљења на удаљеним електронским положајима
- *ITU-T* препорука *K.40*, Заштита од ЛЕМП у телекомуникационим центрима

- *ITU-T* препорука *K.41*, Отпорност интерних интерфејса телекомуникационих центара на налет прекомерних напона
- *ITU-T* препорука *M.2110*, Увођење у рад интернационалних ПДХ канала, секција и трансмисионих система, као и СДХ канала и груписаних секција.

5.2 Услови за смјештање опреме Мтела

5.2.1 POP терминална јединица

Сваки Е1 или STM-1 интерконекцијски линк завршава на POP терминалној јединици (*Point of Presence Circuit Termination Unit*) која се смјешта у засебан кабинет и којој могу приступити само овлаштене особе.

Обавеза Оператора је да, према техничкој спецификацији произвођача опреме, обезбједи простор за смјештање опреме Мтела.

Захтјеви за напајање:

- улазни номинални напон -48V DC у складу са *ETS 300 132-2*
- номинална потрошња: 500W
- у циљу повећања расположивости система препоручује се обезбјеђивање непрекидног напајања

5.2.2 Коаксијални конектори

Е1 коаксијални каблови завршавају коаксијалним конекторима тип 1.6/5.6 75 Ω на DDF-у. (Уколико опрема Оператора захтијева 120 Ω , исти је дужан да обезбједи конвертор импедансе 75/120 Ω , осим у случајевима када је инсталирана опрема Мтела већ терминирана симетричном импедансом.)

5.2.3 Оптички конектори

STM-1 оптички каблови завршавају оптичким конекторима тип FC на ODF-у. (Уколико опрема Оператора захтијева неки други тип конектора, исти је дужан да обезбједи одговарајући прелаз са другог типа FC конектора.)

5.2.4 Услови средине

- сва опрема мора да ради у климатским условима у складу са *ETS 300 019-1-3* за средине класе 3.1 Е
- температурни опсег +5°C до +35°C
- влажност: 5-90 %

5.2.5 Топлотна дисипација/вентилација/ваздушни услови

- усклађени с *ETS 300 119-2* у климатским условима датим горе. Сва опрема ће бити са конвенционалним хлађењем.
- номинална топлотна дисипација: 500W

5.2.6 Електромагнетна компатибилност

- у складу са EN 300 386

5.2.7 Подно и вршно оптерећење

- у складу са ETS 300 119-2

5.2.8 Преднапонска заштита и уземљење опреме

- Примјењују се ITU-T препоруке K27, K35, K40 и K41.
- Спајање E1 интерфејса Мтела и оператора кориштењем неправилне пренапонске заштите и заштите од атмосферског пражњења није дозвољено.
- Заједничко уземљење опреме Мтела и Оператора је обавезно.

6 ПАРАМЕТРИ КВАЛИТЕТА

Мтел се обавезује да ће понуђене услуге обезбјеђивати непрекидно у трајању 24 часа, сваки дан са одговарајућим нивоом квалитета који је исти као општи квалитет услуге коју Мтел нуди својим претплатницима.

За терминирање саобраћаја у својој мобилној мрежи Мтел ће осигурати сљедећи квалитет:

- Процент блокираних позива у часу највећег саобраћајног оптерећења неће прелазити 5% у мобилној мрежи Мтела,
- Процент неуспјелих позива због узрокованих мрежом у часу највећег саобраћајног оптерећења неће прелазити 5% у мобилној мрежи Мтела.

Наведена мјерења ће бити обављана континуирано и подаци ће се чувати агрегирани за главни час оптерећења по дану.

У циљу контроле квалитета, Мтел и Оператор могу мјерити параметре квалитета према ITU-T препоруци E.425 и P.800. Резултате мјерења могу размијенити по договору и по потреби.

Мтел и Оператор су дужни да прослиједи CLI параметар другој страни у неизмијењеном и изворном облику.

Мтел ће учинити разумне напоре да би се избјегли проблеми гомилања саобраћаја у мрежи Мтела. Међутим, такви проблеми могу настати привремено на одређеним тачкама у мрежи. Уколико Оператор има проблема са гомилањем свог саобраћаја услед загушења у мрежи Мтела, може се обратити надлежној служби Мтела. На основу прецизних података које Оператор достави, Мтел ће провјерити да ли заиста постоји проблем загушења у мрежи Мтела, и уколико утврди да се проблем загушења налази у мрежи Мтела, обавијестиће Оператора о временском року у ком га планира отклонити.

У случају да Оператор оствари већи саобраћај од планираног и договореног са Мтелом, Мтел не може гарантовати горе наведени квалитет. То се неће сматрати недостатком мреже Мтела.

У случају великог пораста саобраћаја, масовног позивања, грешака и кварова опреме за пренос и комутацију које могу отежавати редован саобраћај или угрозити очекивани квалитет говора у мобилној мрежи Мтела, Мтел има право да применијени стандардне мјере регулације обима саобраћаја (нпр. блокирање саобраћаја). Такве мјере регулације обима саобраћаја ће се, без дискриминације, примјењивати на саобраћај Мтела и Оператора.

Стране ће једна другу извјештавати о стратегијама управљања оперативним саобраћајем у циљу заштите квалитета услуга и ублажавања краткотрајних оптерећења узрокованих екстремним интензитетом саобраћаја или неисправним капацитетима.

7 ПРЕДВИЂАЊЕ САОБРАЋАЈА И ПЛАНИРАЊЕ КАПАЦИТЕТА

7.1 Предвиђање саобраћаја

Стране ће користити предвиђање саобраћаја у циљу планирања и димензионисања мреже довољног капацитета како би адекватно одговорили саобраћајним захтјевима.

Оператор ће припремити предвиђање саобраћаја за све саобраћајне руте између Оператора и Мтела.

Сва предвиђања саобраћаја ће бити у форми табела 6. и 7. наведених у РИПМоб документу, и биће договорена између страна. Предвиђање количине саобраћаја ће бити изражено у минутима, а предвиђање саобраћајног оптерећења ће бити у дневним и вечерњим часовима за главни саобраћајни час (busy hour) изражено у Erlang јединицама. Стране ће извршити идентификацију главног саобраћајног часа на рути.

Табела 5. Планови о броју нових линкова интерконекције (2Mb/s блокова)

Релација линкова интерконекције	Број линкова за T+1Q	Захтијевани датум реализације	Одобрени датум реализације	Број линкова за T+2Q	Захтијевани датум реализације	Одобрени датум реализације

Релација линкова интерконекције	Број линкова за T+3Q	Захтијевани датум реализације	Одобрени датум реализације	Број линкова за T+4Q	Захтијевани датум реализације	Одобрени датум реализације

Табела 6. Планови о количини саобраћаја који ће испоручивати по релацијама линкова интерконекције (у минутима)

Тарифни период-саобраћај у смјеру према Мтелу				
Релација линкова интерконекције	1Q	2Q	3Q	4Q

Тарифни период-саобраћај у смјеру према Оператору				
Релација линкова интерконекције	1Q	2Q	3Q	4Q

Табела 7. План саобраћајног оптерећења за главни саобраћајни час изражен у јединици Erlang

Релација линкова интерконекције	T+1Q			T+2Q		
	T+1. мјесец	T+2. мјесец	T+3. мјесец	T+4. мјесец	T+5. мјесец	T+6. мјесец

Оператор ће достављати Мтелу предвиђања саобраћаја свака 3 мјесеца, а та предвиђања

Релација линкова интерконекције	T+3Q			T+4Q		
	T+7. мјесец	T+8. мјесец	T+9. мјесец	T+10. мјесец	T+11. мјесец	T+12. мјесец

ће садржавати планирану количину саобраћаја за период од 1 године.

Прво достављање предвиђања саобраћаја је обавезно прије закључења Уговора, а свако сљедеће треба бити на располагању Мтелу 15 радних дана прије 1. јануара, 1. априла, 1. јула и 1. октобра сваке године.

Уколико се у периоду између два достављања предвиђања саобраћаја предвиђање саобраћаја за неки тип саобраћаја на било којој рути промијени за 10% или више од посљедњег датог предвиђања, Оператор је дужан доставити Мтелу измијењени преглед саобраћаја.

Предвиђање саобраћаја ће бити усаглашено и потписано на одговарајућем нивоу од стране Оператора и потврђено од стране Мтела.

7.2 Планирање капацитета

Прије него што наручи одређени капацитет, Оператор ће доставити Мтелу планове проширења капацитета на постојећим и предложеним тачкама интерконекције према табели 5. наведеној у РИПмоб документу.

Планови капацитета ће се достављати истовремено и истом динамиком као и предвиђања саобраћаја.

Планови капацитета ће бити анализирани и одобравани од стране Мтела зависно од тренутно расположивих капацитета Мтела, о чему ће Оператор бити обавијештен у писаној форми.

7.2.1 Наручивање капацитета

Оператор је обавезан да изврши наручивање капацитета према достављеном и одобреном плану за квартал који слиједи. Оператор може да наручи минимално 80% капацитета наведеног у релевантним плановима капацитета за сваку релацију линкова интерконекције за важећи квартал, а максимално за 10% више од тих капацитета.

Након што Оператор достави Наручбеницу за капацитете, Мтел ће реализовати наручене капацитете у року:

- Од 30 радних дана од датума пријема релевантне Наручбенице, уколико се ради о додавању саобраћајне руте на постојећој релацији,
- Од 60 радних дана од датума пријема релевантне Наручбенице, уколико се ради о додавању саобраћајне руте на новој релацији,
- Од 6 мјесеци од датума пријема релевантне Наручбенице, уколико су неопходни грађевински радови.

Минимални период кориштења капацитета је 3 мјесеца.

Оператор има право да одустане од Наручбенице у року од 10 радних дана од њеног достављања. Одустајање од Наручбенице за капацитете након тог рока обавезује Оператора на плаћање одустанице која износи 80% цијене успостављања капацитета тражених у Наручбеници.

Оператор је одговоран за димензионисање и плаћање интерконекцијских и сигнализационих линкова потребних за интерконекцију са мрежом Мтела.

Оператор самостално и у цијелости одговара за неодговарајуће димензионисање линкова интерконекције у вези квалитета услуга.

Оператор се обавезује да димензионише линкове интерконекције у националном саобраћају за максималне губитке од 1% током главног саобраћајног часа. Уколико Оператор не задовољи овај услов, биће у обавези да изврши проширење капацитета у року који ће одредити Мтел.

Оператор је у обавези да планира најмање два сигнализациона линка према

сигнализационој мрежи Мтела због редундансе и поузданости (ITU-T препорука Q.706/5.2.1.4.). Оператор се обавезује да димензионише сигнализационе линкове у складу са следећим правилима:

- максимално планирано оптерећење сигнализационог линка је 0.2 Erl,
- у случај испада једног од линкова максимално оптерећење преосталих линкова не смије да пређе 0.4 Erl.

7.2.2 Смањење капацитета

Смањење реализованих капацитета извршиће се на основу Нарудбенице за смањење капацитета.

Мтел ће реализовати смањење поменутих капацитета у року 30 дана од дана пријема Нарудбенице.

8 РАД, УПРАВЉАЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ

Свака од страна је сама одговорна за рад и одржавање своје мреже. Стране се слажу да сарађују и предузму све неопходне радње у циљу одржавања у исправном стању система преноса преко којих се врши интерконекција у складу са препорученим стандардима ITU-T и ETSI. Мтел и Оператор би требали да добровољно размјењују техничке информације да би на тај начин учиниле интерконекцију ефикаснијом, ако то не би негативно утицало на комерцијалну повјерљивост.

Мтел ће предложити да свака страна правовремено обавјештава ону другу о планираним прекидима, надоградњама и свакој другој ситуацији коју планира на својој мрежи, а која може да утиче на размјену интерконекцијског саобраћаја између страна. Овдје се узима у обзир и краткотрајни веома високи вршни саобраћај. Овакав један случај може врло вјероватно да у року од неколико сати, изазове пораст саобраћаја који тече преко једне или више тачака интерконекције између страна. Овим би се странама омогућило да благовремено предузму неопходне радње за минимизирање саобраћајних удара у таквим ситуацијама.

Уколико се другачије не уговори, стране ће се писаним путем усагласити да прихватају обавезу да се међусобно обавјештавају писаним путем о било каквим измјенама до којих би могло да дође на њиховим мрежама, и то најкасније три (3) мјесеца прије било какве измјене која би могла да има утицаја на везу између страна у било којој тачки интерконекције. Обавјештење мора да садржи довољно техничких података и објашњења да би се другој страни омогућило да имплементира сваку неопходну модификацију у својој мрежи.

Свака од страна ће сносити трошкове било каквог подешавања које је вршено на њеној мрежи а које представља резултат или је иницирано модификацијама на мрежи, осим уколико надлежне службе оне стране која прима такву назнаку унапријед утврде да модификације на мрежи нису објективно оправдане. Надлежне службе ће утврдити критерије оправданости модификације од случаја до случаја.

У случајевима настанка неисправности на мрежи било које од страна, које утичу на интерконекцију, страна у чијој се мрежи јавио квар, ће тај квар пријавити другој страни телефонским позивом, последије кога би морао да услиједи допис–писани извјештај послат факсом. Извјештаји који обавјештавају о насталој неисправности, могу бити поднесени 24 часа дневно. Такав извјештај о квару треба да се поднесе контакт особи друге стране, која је одговорна за рад везе у оном дијелу односно области у којој се неисправност и јавила.

Циљни период отклањања грешке ће бити 4 часа. Обје стране ће се постарати да тамо где је дошло до квара, који утиче на рад, свака од њих почне са радовима на отклањању неисправности најкасније у року од 1 часа. Они догађаји који немају класификацију утицаја на рад ће бити отклоњени до краја слједећег дана.

Тамо гдје је неисправност настала на изнајмљеној линији обезбијеђеној од стране Мтела вријеме циљног отклањања грешке је 12 часова. Уколико је оштећен или неисправан систем преноса, Мтел ће у року од 1 часа од момента откривања оштећења послати обавјештење према Оператору о оштећењу или неисправности и предузети активности које су неопходне за идентификацију и отклањање оштећења, чак и привремено да би се елиминисао или ограничио могући губитак саобраћаја.

Обје стране ће водити записник о свим извјештајима везаним за неисправности, укључујући и вријеме пријављивања тих неисправности, као и вријеме потврђивања дозволе за поновно пуштање у рад.

Уколико се неисправност која утиче на рад не отклони у року од 4 часа од момента подношења таквог извјештаја о настанку квара, страна која подноси извјештај о насталом квару, ће бити овлашћена да захтијева усмјеравање саобраћаја на једну алтернативну тачку интерконекције, тамо гдје је то технички изводљиво. Обезбјеђивање овог преусмјерења ће бити бесплатно све док се квар не отклони.

Ниједна од страна неће бити одговорна за губитак интерконекционог саобраћаја ако до квара дође услед: рата и војних дејстава, штрајкова било које врсте, пожара, експлозија, атмосферских пражњења, поплава, временских непогода.

9 ПРИВРЕМЕНО ОБУСТАВЉАЊЕ ПРУЖАЊА УСЛУГА

Мтел може одмах привремено обуставити пружање услуга Оператору уколико:

- а) мрежа Оператора или пружање услуге Оператору негативно утиче на нормалан рад мреже Мтела или представља опасност по живот неког лица или имовину Мтела,
- б) мрежа Оператора изазива или може да изазове материјалну штету на некој телекомуникационој мрежи, систему или сервисима (било Мтела или неког другог лица),

- в) Оператор прекрши одредбе закљученог Уговора предузимајући било какво чињење у коришћењу услуга интерконекције које није у складу са предвиђеном сврхом, циљем или је у супротности са законом.

У случајевима из става 1. овог члана, Мтел ће одмах након привременог обустављања пружања услуга упутити писано обавјештење Оператору у којем ће навести разлоге који су довели до привремене обуставе, и затражити од Оператора да их што прије отклони.

У случају да Оператор не измири своја дуговања до датума плаћања назначеног на рачуну или крши друге одредбе Уговора које не спадају у случајеве из става 1. овог члана, Мтел ће га писмено позвати да испуни своје обавезе у року од осам (8) дана од дана пријема обавјештења. У случају да Оператор ни у накнадно остављеном року не изврши своје обавезе, Мтел ће привремено обуставити пружање услуга дан након истека накнадно остављеног рока.

У току трајања привременог обустављања пружања услуга Оператор је дужан да и даље плаћа накнаду за услугу физичке интерконекције.

Уколико Оператор у току трајања привременог обустављања пружања услуга достави Мтелу доказ да је отклонио разлоге због којих је привремено обустављање пружања услуга и наступило, Мтел ће прекинути привремено обустављање пружања услуга и омогућити Оператору њихово поновно коришћење. Све трошкове који су везани за поновно омогућавање услуга сносиће Оператор.

Мтел не одговара за било какву штету која би могла настати за Оператора у периоду привременог обустављања пружања услуга.

У случају привременог обустављања пружања услуга, Мтел ће о томе обавијестити Агенцију најкасније у року од седам (7) дана од дана када је започела привремена обустава услуга.

10 ОБРАЧУН, ПЛАЋАЊЕ И ИНСТРУМЕНТИ ОСИГУРАЊА ПЛАЋАЊА

10.1 Обрачун

Свака страна биљежи долазни и одлазни саобраћај. Саобраћај се биљежи на свакој тачки интерконекције Мтела, односно Оператора. CDR записи треба да садрже: А-број, Б-број, долазну руту, одлазну руту, датум, вријеме почетка и/или краја везе и трајање везе. Биљежење саобраћаја почиње првог дана у мјесецу у 00:00 часова.

Свака страна ће обрачунавати/плаћати све успјешно успостављене и обављене позиве, и то за период од пријема сигнала јављања до пријема сигнала раскидања везе у складу са ИТУ-Т препоруком D.150. Период између почетка и краја позива одређује основу за тарифирање оствареног позива.

Период обрачуна остварених услуга на бази усаглашених података је један календарски мјесец. Тарифирање је временски базирано са прецизношћу од 1 секунде. Укупно вријеме наплате изражено у минутима за календарски мјесец рачуна се на сљедећи начин: укупни број секунди за све успјешне везе током обрачунског раздобља за сваку услугу дијели се са 60 и заокружује.

Стране се обавезују да ће до 3. у мјесецу електронским путем размијенити податке о долазном или одлазном саобраћају за претходни мјесец, у зависности од услуге.

Ако дође до губитка података, једна од страна ће доставити другој страни своје податке о оствареном саобраћају за припадајуће раздобље, а ако ниједна од страна нема податке о саобраћају, узима се просјек из претходног 6-мјесечног периода.

У случају неусаглашености података о оствареном саобраћају између Мтела и Оператора која не прелази 2%, при чему се пореде подаци о оствареном саобраћају по свакој појединачној ставци у оквиру одређене услуге, прихватиће се као вјеродостојни подаци оне стране која издаје рачун.

У случају неусаглашености података о оствареном саобраћају између Мтела и Оператора која прелази 2%, при чему се пореде подаци о оствареном саобраћају по свакој појединачној ставци у оквиру одређене услуге, електронским путем се размјењују детаљна мјерења (CDR записи) оствареног саобраћаја ради усаглашавања. Уколико се на овај начин не усагласе мјерења, свака страна може поднијети приговор на износ рачуна.

Свака страна је обавезна да изда рачун за своје услуге до 6. у мјесецу за претходни мјесец, са датумом издавања посљедњег дана претходног мјесеца, и упути га другој страни поштом.

Стране су сагласне да се писани приговор на испостављени мјесечни рачун може поднијети унутар рока доспијећа рачуна.

У писаном приговору мора се навести:

- да ли се мјесечни рачун побија дјелимично или у цјелини,

- износ неспорног дијела мјесечног рачуна,
- детаљно образложење разлога приговора.

Сви расположиви докази достављају се уз приговор.

Одлука о писаном приговору донијеће се најкасније у року од 30 дана од достављања истог.

Уколико се писани приговор на испостављени мјесечни рачун усвоји као основан, испостављени рачун ће се кориговати путем књижне обавијести, дјелимично или у цијелости, и доставиће се другој страни.

10.2 Плаћање

Оператор ће у потпуности платити укупан износ рачуна, изузев ако је уложио писани приговор. У том случају, Оператор је обавезан да плати неспорни износ оспореног рачуна до датума плаћања назначеног на рачуну а спорни износ рачуна није дужан да плати до доношења одлуке по писаном приговору.

Плаћање рачуна извршиће се до 25-тог у мјесецу за претходни мјесец. За неблаговремена плаћања обрачунаваће се Законом прописана затезна камата.

Уколико се накнадно установи неисправност неког од испостављених рачуна, сравањавање стања ће се извршити путем књижне обавијести.

Рачун мора садржавати све ставке прописане законом о ПДВ-у.

Износ трошкова у фактурама исказиваће се у званичној валути БиХ (КМ).

Све цијене услуга у овом РИПмоб документу исказане су без ПДВ-а.

Мтел ће у складу са Законом о комуникацијама и рачуноводственим стандардима водити одвојено трошкове и приходе и остале активности по операторима и врстама интерконекцијских услуга. Након 6-мјесечног праћења трошкова свих услуга интерконекције, Мтел задржава право да провјери коректност понуђених цијена интерконекције.

Ако постоји разлика између цијена за услуге наведене у РИПмоб документу и цијена које одреди Агенција, примјењиваће се цијене које је одредила Агенција.

10.3 Инструменти осигурања плаћања

Примјена инструмената осигурања плаћања је резултат договора између Мтела и оператора, који преговара о склапању уговора о интерконекцији на мобилну мрежу или је већ интерконектован на њу. У оквиру овог договора, Мтел и Оператор могу закључити све врсте аранжмана по питању примјене инструмената осигурања плаћања, при чему су дужни да поштују позитивне законске прописе из ове области.

У случају да не постоји позитивна оцјена међусобних односа са аспекта сигурности плаћања, што је предуслов за постизање договора по овом питању, нити се Мтел и

Оператор могу усагласити око детаља примјене инструмената осигурања плаћања, примјењују се наредне одредбе.

У року од петнаест (15) дана од дана закључивања Уговора, Оператор је дужан да достави Мтелу један од сљедећих инструмената осигурања плаћања, по свом избору, и то:

- Неопозиву и безусловну банкарску гаранцију код банке у БиХ са минималним роком од годину дана,
- Депозит на рачуну код банке у БиХ или
- Одређени износ плаћен Мтелу унапријед (аванс).

Оператор је дужан доставити банкарску гаранцију у форми анекса 6. РИПмоб документа.

Највећи износ почетне банкарске гаранције, депозита на рачуну или аванса, за период од прва три мјесеца, утврдиће се у износу 2,5 пута већем од очекиваног/планираног збира свих мјесечних рачуна који ће бити испостављени Оператору за један обрачунски период, за све услуге интерконекције које му по основу Уговора пружа Мтел. У прорачуну за износ почетне банкарске гаранције, депозита на рачуну или аванса не користе се једнократни трошкови успоставе интерконекције.

Износ актуелне банкарске гаранције, депозита на рачуну или аванса утврдиће се у износу 2,5 пута већем од просјечног износа мјесечних рачуна испостављених за један обрачунски период, у току претходна 3 мјесеца, за све услуге интерконекције које Мтел пружа Оператору на основу закљученог Уговора.

У случају да постоје трошкови интерконекцијских услуга које Мтел има према Оператору, постоје могућности да се износ инструмента осигурања плаћања којег Оператор доставља Мтелу умањује за износ ових услуга или Оператор на захтјев добија један од инструмената осигурања плаћања из става 1. овог члана, по избору Мтела. Износ инструмента осигурања плаћања Мтела се прорачунава по истој методологији као у претходна два става.

У току трајања Уговора износи инструмената осигурања плаћања могу бити ревидовани у било које вријеме, на износ који буде захтијевао Мтел, а у зависности од:

- а) стварног интерконекцијског саобраћаја размијењеног између уговорених страна, или
- б) уколико Оператор буде, благовремено и у року, испуњавао своје обавезе према Мтелу.

У случају редовног плаћања оператора корисника у периоду двије године након склапања уговора, те позитивне оцјене квалитета пословног односа и међусобног степена повјерења од стране оба пословна субјекта, оператори могу договорити умањење максималног износа, потпуно укидање инструмената осигурања плаћања или измјену инструмената осигурања плаћања. Приликом измјене инструмента осигурања плаћања, може се или умањити или задржати постојећи износ.

Нови инструмент осигурања плаћања може бити сваки инструмент осигурања плаћања који је присутан у пословној пракси Босне и Херцеговине, усклађен са позитивним законским прописима Босне и Херцеговине и прихваћен од оба пословна субјекта.

Прије истека рока важења банкарске гаранције, Оператор је дужан да достави Мтелу нову банкарску гаранцију, најкасније пет (5) дана прије истека рока банкарске гаранције. Уколико банкарске процедуре издавања нових инструмената осигурања плаћања онемогућавају Оператору да испоштује претходно наведени рок, Оператор је дужан да правовремено упозна Мтел са том чињеницом, а најкасније 30 дана прије истека рока важења важећег инструмента осигурања плаћања, те да са Мтелом усагласи рок за доставу новог инструмента осигурања плаћања.

Инструменти осигурања плаћања не ослобађају Оператора од његове обавезе мјесечног плаћања износа рачуна који су доспјели за плаћање. Такође, ови инструменти не представљају одрицање права Мтела од његовог права да привремено обустави пружање интерконекцијских услуга усљед неплаћања доспјелих рачуна.

У случају да Оператор не измири своја доспјела дуговања, примјењиваће се, у зависности од изабраног инструмента осигурања плаћања, следећи поступак:

- Износ дуга подмирује се на основу гаранције,
- Банка исплаћује Мтелу дужни износ из депозита на рачуну,
- Износ дуговања подмирује се из аванса, тј. из износа који је унапријед плаћен Мтелу од стране Оператора.

Мтел може у свако доба да активира неки од финансијских инструмената осигурања плаћања како би наплатио износ који му дугује Оператор, а који је доспио за плаћање. У случају да Мтел активира неки од финансијских инструмената осигурања плаћања, Мтел ће упутити захтјев Оператору да достави нову банкарску гаранцију или уплати нови аванс/депозит, у року од петнаест (15) дана од дана пријема захтјева. Све трошкове активирања неког од финансијских инструмената осигурања плаћања ће сносити Оператор.

Уколико Мтел затражи измјену износа једног од инструмената осигурања плаћања, Оператор је дужан да достави измјену истог најкасније у року од петнаест (15) дана од дана пријема захтјева.

10.4 Промјене цијена

Мтел задржава право промјене цијена услуга које пружа на основу овог документа у складу са одредбама Закона о комуникацијама и подзаконским актима.

Уколико дође до повећања цијена интерконекције Мтела, Мтел је дужан да о томе обавијести Оператора двадесет (20) дана прије почетка примјене нових цијена за национални саобраћај, тј. најкасније седам (7) дана прије почетка примјене нових цијенова за међународни саобраћај

У случају да дође до смањења цијена интерконекције Мтела, Мтел је дужан да о томе обавијести Оператора пет (5) дана прије почетка примјене нових цијена.

11 ОДГОВОРНОСТ И ВИША СИЛА

- 11.1 Граница подручја одговорности између Мтела и Оператора дефинисана је у тачки 4.8. (Тачке разграничења).
- 11.2 Свака страна ће бити одговорна за обичну штету коју проузрокује другој страни и исту је дужна надокнадити, осим ако докаже да је штета настала без њене кривице.
- 11.3 Ниједна страна неће бити одговорна за измаклу корист друге стране и одричу се права на накнаду штете по том основу.
- 11.4 Свака страна биће одговорна за штету која је настала њеним крајњим корисницима усљед пружања, односно непружања услуга, при чему ће се одговорност за штету процјењивати према Закону о облигационим односима. Свака страна има право да потражује од друге стране накнаду износа који је на име накнаде штете надокнадила крајњим корисницима, а за коју је утврђена одговорност друге стране.

Ниједна страна неће бити одговорна за неиспуњење или кашњење у испуњењу својих обавеза из Уговора уколико је неиспуњење или кашњење у испуњењу наступило због разлога изазваних вишом силом.

- 11.5 Виша сила представља ванредне догађаје који се не могу предвидјети, који су настали независно од воље и утицаја уговорних страна и које уговорна страна погођена дејством више силе није могла спријечити. Догађаји који се могу сматрати вишом силом укључују, без ограничења, догађаје као што су поплава, земљотрес и пожар који су у директној вези са извршењем уговорних обавеза, општа мобилизација, рат, генерални штрајк итд.

Страна угрожена догађајима више силе, без одлагања ће обавијестити другу страну у писаној форми о наступању околности више силе које спречавају или ометају реализацију уговорних обавеза, као и о престанку околности више силе.

Уколико усљед дјеловања више силе извршење обавеза једне стране из овог Уговора буде само дјелимично могуће, та страна ће испунити обавезе у дијелу на који није утицала околност више силе.

У случају да околности више силе трају дуже од три (3) мјесеца, свака страна ће имати право да раскине уговор.

12 ПОВЈЕРЉИВОСТ

Сва питања везана за повјерљивост података регулисана су Изјавом о повјерљивости, која је саставни дио РИПМоб документа.

13 ЗАШТИТА ПОДАТАКА И ЗАКОНСКО ПРЕСРЕТАЊЕ

Оператор је обавезан да о свом трошку обезбиједи одржавање функције законитог пресретања телекомуникационих услуга и/или дјелатности које обавља, као и чување и обезбјеђење телекомуникационих података у складу са законом.

14 ПРАВО НА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ СВОЈИНУ

Осим ако није нешто изричито наведено у Уговору, РИПмоб документ нема никаквог утицаја на права на интелектуалну својину Мтела или Оператора.

15 РЈЕШАВАЊЕ СПОРОВА

На све односе између Мтела и Оператора у вези са Уговором, примјењиваће се важећи прописи Републике Српске и Босне и Херцеговине.

Спор који је настао из или је у вези са реализацијом Уговора, стране ће прво покушати да ријеше мирним путем.

Стране су сагласне да ће сваки спор ријешити у року од 30 дана од дана када је једна страна примила обавјештење од друге стране о постојању спора.

Сви спорови који се нису могли ријешити мирним путем у наведеном року, а који су у надлежности Агенције, ријешити ће се пред овим органом у складу са законом.

За све спорове који се нису могли ријешити мирним путем, а који нису у надлежности Агенције, надлежан је суд у Бањој Луци.

16 ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ РИПмоб ДОКУМЕНТА

Мтел може у свако доба код Агенције покренути поступак за измјену и допуну РИПмоб документа.

У року од 7 дана по добијању сагласности од стране Агенције, Мтел је дужан да објави измјене и допуне РИПмоб документа на својој web страници.

Даном њиховог ступања на снагу измјене и допуне РИПмоб документа примјењиваће се аутоматски на све закључене Уговоре.

17 СТУПАЊЕ НА СНАГУ И ОБЈАВЉИВАЊЕ

Даном ступања на снагу овог РИПмоб документа престаје да важи Референтна понуда за директну интерконекцију носилаца Дозволе за пружање фиксних јавних

телефонских услуга на мобилну мрежу на коју је Агенција издала сагласност број: 02-29-2175-59/16 од дана 21.11.2016. године.

По добијању сагласности од стране Агенције, овај РИПмоб документ ступа на снагу тридесет (30) дана од дана јавног објављивања.

Бања Лука, _____ 2017. године

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР

Марко Лопичић

18 АНЕКСИ

1 ЦЈЕНОВНИК

Све цијене у Цјеновнику су изражене у конвертибилним маркама (КМ) без ПДВ-а.

1. Услуга физичке интерконекције

- 1.1 Цијена коју Оператор треба да плати Мтелу за услугу физичке интерконекције зависиће од начина реализације интерконекцијског линка како је дато у тачкама испод.
- 1.2 Цијена коју Оператор треба да плати Мтелу за сигнализацију се састоји из :
- једнократне цијене за успостављање и тестирање сигнализационих линкова дате у табели 8.
 - цијене за мјесечни закуп сигнализационог линка дате у табели 8.

Табела 8 Цијене за успостављање и тестирање сигнализационих линкова

Врста линка	Капацитет	Цијена (КМ)		
		Успостављање	Тестирање	Мјесечни закуп
сигнализациони линк	64kb/s	1060	540	200

- 1.3 У случају реализације интерконекцијских линкова, у складу са тачком 3.1.2 а), за интерконекцијски линк обезбијеђен до зграде Оператора од стране Мтела, цијена за услугу физичке интерконекције се састоји од:
- једнократног износа за успостављање 2Mb/s линка за сваку тачку приступа у износу од 3000 КМ,
 - цијене за мјесечно коришћење 2Mb/s линка које су дате у табели 9.

Табела 9 Цијене за мјесечни закуп 2Mb/s интерконекцијских линкова

Цијене за мјесечно коришћење (КМ)	
Зона	Брзина 2 Mb/s интерконекцијски линк
Локални вод	780
Међумјесна зона М1	1600
Међумјесна зона М2	2000
Међумјесна зона М3	2500

Локални вод је вод између двије прикључне тачке у склопу истог насељеног мјеста (општина, град).

Вод у међумјесној зони М1 је вод између двије прикључне тачке у склопу исте мрежне групе једног оператора.

Вод у међумјесној зони М2 је вод између двије прикључне тачке у склопу различитих мрежних група једног оператора, за ваздушну удаљеност до 150 км.

Вод у међумјесној зони М3 је вод између двије прикључне тачке у склопу различитих мрежних група једног оператора, за ваздушну удаљеност преко 150 км.

в) цијена сигнализације наведених у тачки 1. 2.

1.4 У случају реализације интерконекцијских линкова, у складу са тачком 3.1.2 б) гдје Оператор и Мтел обезбјеђују свој сопствени дио линка, узимајући у обзир да је то начин повезивања који захтијева разматрање од случаја до случаја, Мтел потврђује да се разумни захтјеви од стране Оператора за оваквом врстом међусобног повезивања, у складу са конкретним трошковима, могу разматрати у току комерцијалног уговарања интерконекције и могу постати, тамо гдје се заинтересоване стране о томе сложе, дио стандардног уговора о интерконекцији. У овом случају, цијена за услугу физичке интерконекције се састоји од:

- а) једнократног износа за успостављање 2Mb/s линка за сваку тачку приступа;
- б) цијене за мјесечно коришћење 2Mb/s линка дате у табели 9, умањене за проценат удјела линка који је обезбиједио Оператор;
- в) цијена сигнализације које су дате у табели 8 у тачки 1. 2.

1.5 У случају реализације интерконекцијских линкова, у складу са тачком 3.1.2 в) за интерконекцијски линк обезбијеђен до зграде Мтела од стране Оператора, цијена за услугу физичке интерконекције се састоји од:

- а) једнократног износа за успостављање 2Mb/s линка за сваку тачку приступа,
- б) цијена сигнализације датих у тачки 1. 2 што укључује једнократне износе за успостављање и тестирање сигнализационих линкова као и мјесечни закуп сигнализационих линкова и

1.6 цијена колокације, у складу са тачком 18 АНЕКСИ, подтачка 3.

1.7 У случајевима када Мтел у потпуности реализује интерконекцијски линк до Оператора, а ради се о једносмјерном интерконекцијском линку по којем се одвија саобраћај за услуге које Мтел пружа Оператору, Оператор плаћа пуну цијену за мјесечно коришћење интерконекцијског линка.

1.8 Уколико је Оператор интерконектован преко тачке додир са мрежом Мтела биће обавезан плаћати мјесечну накнаду за коришћење изнајмљене линије, дате у табели 10.

Табела 10 Цијене за мјесечни закуп интерконекцијског линка 2Mb/s за случај када је Оператор интерконектован преко тачке додир са фиксном мрежом Мтела

Цијене за мјесечно коришћење (KM)	
Зона \ Брзина	2 Mb/s интерконекцијски линк
Међумјесна зона М1	1000
Међумјесна зона М2	1700
Међумјесна зона М3	2400

- 1.9 Реконфигурација интерконекцијског линка која подразумијева промјену тачке интерконекције (прерасподјела капацитета) захтијевана од стране Оператора ће се третирати као ново укључење.
- 1.10 Оператор ће Мтелу за поновно укључење 2 Mb/s интерконекцијског линка (након привременог искључења) платити једнократну накнаду у износу од 10% цијене успостављања линка.
- 1.11 Пресељење интерконекцијског линка подразумијева да је тачка интерконекције остала иста, али да је POP оператора премјештен на другу локацију. Уколико Оператор захтијева пресељење 2 Mb/s интерконекцијског линка, дужан је Мтелу платити једнократну накнаду у износу од 500 KM.
- 1.12 Захтијевани линк интерконекције ће се користити у минималном периоду од три мјесеца. Ако Оператор затражи раскидање овог линка или система преноса прије истека овог периода Оператор је дужан да надокнади трошкове Мтелу за услугу физичке интерконекције за остатак периода.
2. Услуга терминирања националних позива*

	до 31.12.2017.	01.01.2018. - 30.06.2018.	01.07.2018.- 31.12.2018.	01.01.2019.- 30.06.2019.	01.07.2019.- 31.12.2019.	од 01.01.2020.
Цијена позива [KM/min]	0,0700	0,0630	0,0560	0,0490	0,0350	0,0275

3. Услуга колокације Мтела

* Цијене терминирања националних позива у мобилну мрежу Мтела примјењују се почев од датума наведених у табели

3.1 Цијене које Оператор треба да плати Мтелу за услугу физичке колокације, а које су утврђене Ценовником за услугу колокације Мтела обухватају:

- а) Мјесечну накнаду за интерконекцијски линк (2Mb/s) која обухвата порт на комутационом чвору и закуп и одржавање кабла од себе за колокацију до приступне тачке Мтела,
- б) Мјесечну накнаду за коришћење простора у објектима,
- в) Мјесечну накнаду за коришћење електричне енергије,
- г) Мјесечну накнаду за редован приступ простору од стране овлаштеног особља Оператора,
- д) Накнаду за хитну посјету простору за колокацију,
- е) Мјесечну накнаду за одржавање средстава за колокацију која обухвата чишћење, одржавање и обезбјеђење простора колокације, одржавање расвјете и климе, и сл.
- ж) Мјесечну накнаду за управљање Уговором о колокацији.

3.2 Цијене за мјесечно коришћење простора по јединици површине ће се утврђивати у складу са цијенама закупа пословног простора у појединим градовима Републике Српске.

2 ОБРАЗАЦ ЗАХТЈЕВА ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ

Број захтјева:
Датум пријема:
Потпис:.....

ЗАХТЈЕВ ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ ИНТЕРКОНЕКЦИЈЕ

▪ Подаци о Оператору

Назив Оператора:

Улица и број:

Мјесто:

Поштански број: ЈИБ:

▪ Контакт подаци подносиоца захтјева

Име и презиме контакт особе:

Адреса за достављање обавјештења:

Телефон:

Телефакс:

E-mail:

Адреса POP Оператора:

▪ Захтијеване услуге

Физичка интерконекција

Терминирање националних позива

Терминирање међународних позива

▪ **Подаци о интерконекцији**

Тачке интерконекције за говорни саобраћај

међународни Број Е1 линкова:

национални Број Е1 линкова:

Тачке интерконекције за сигнализациони саобраћај

STPTK01 Број сигнализационих линкова:

STPOB02 Број сигнализационих линкова:

М.П.

ЗА ОПЕРАТОРА:

▪ **Прилози**

- Овјерена фотокопија одговарајуће дозволе коју је издала Агенција
- Рјешење о регистрацији друштава издато од стране надлежног суда, не старије од 3 мјесеца (оригинал или овјерена фотокопија)
- Увјерење надлежног суда да се против Оператора не води стечајни или поступак ликвидације, не старије од три мјесеца
- Изјава о повјерљивости из Прилога 3 РИПмоб документа, потписана и овјерена печатом
- Овјерена фотокопија документа о додјели NSPC који је издала Агенција
- Овјерена фотокопија дозволе за кориштење блокова телефонских бројева коју је издала Агенција
- Попис опреме (hardware и software) која је важна за дефинисање техничких параметара услуга интерконекције и одговарајући сертификати о усклађености опреме са одговарајућим међународним стандардима
- Предвиђени обим саобраћаја по релацијама интерконекције за период од дванаест мјесеци унапријед
- План преносних капацитета по релацијама интерконекције за период од дванаест мјесеци унапријед

3 ОБРАЗАЦ ИЗЈАВЕ О ПОВЈЕРЉИВОСТИ

Имајући у виду да су Мтел а.д. Бањалука, Вука Караџића 2 (даље у тексту: Мтел), оператор са значајном тржишном снагом у Босни и Херцеговини;

Имајући у виду да је Регулаторна агенција за комуникације БиХ додијелила _____ (даље у тексту: Оператор) Дозволу за _____ број _____ и да Оператор има намјеру пружања спектра телекомуникационих услуга;

Имајући у виду да је Мтел, као оператор са значајном тржишном снагом, власник телекомуникационе мреже и инфраструктуре и да Оператор има намјеру пружати своје услуге путем телекомуникационе мреже и инфраструктуре Мтела у складу са Законом о комуникацијама и другим важећим прописима, те да ће у ту сврху Мтел према обавезама из закона и других прописа омогућити Оператору увид у информације о мрежи Мтела, те водити преговоре о закључењу Уговора са Мтелом према условима утврђеним у РИПмоб документу (даље у тексту: Предмет Сарадње);

Имајући у виду да ће Мтел, за потребе сарадње, на основу ове Изјаве о условима заштите Повјерљивих података (даље у тексту: Изјава о повјерљивости) омогућити увид Оператору у одређену документацију и информације које се односе на Мтел и његову телекомуникациону мрежу, а које Мтел сматра повјерљивима;

Имајући у виду да Оператор прима на знање и прихвата да Мтел неће учинити доступним нити износити било које податке, осим ако Оператор овом Изјавом о повјерљивости прихвати услове заштите Повјерљивих података,

Оператор даје Мтелу слjedeћу:

ИЗЈАВУ О ПОВЈЕРЉИВОСТИ

I

Оператор је сагласан и прихвата да ће током преговора са Мтелом о Предмету Сарадње добити и стећи информације које су вриједне, повјерљиве, недоступне јавности и које припадају Мтелу.

II

Оператор је сагласан и прихвата да израз “Повјерљиви подаци”, који се користи у овој Изјави о повјерљивости, значи било које знање и информације коју Оператор стекне или са којом буде упознат током сарадње са Мтелом, а односе се на:

- све информације које се односе на Предмет Сарадње са Мтелом,
- све друге информације или документе које Оператор добије, са којима буде упознат или стекне од Мтела или било ког службеника, запосленог или представника, а које имају везе са Мтелом и/или његовим пословањем.

Такође, Повјерљивим подацима се сматрају и копије, дијелови и узорци докумената наведених у претходном ставу.

III

Информација се неће сматрати Повјерљивим податком ако јесте или постане доступна јавности, а да је није објавио Оператор или његови запослени, или која није добијена од особе која, према ономе што Оператор може разумно утврдити, има обавезу тајности према Мтелу.

IV

Изузев према изричитом овлаштењу или писаном упутству Мтела или на основу законске или регулаторне обавезе, налога или захтјева издатог од стране надлежног суда или регулаторног, судског или управног тијела, Оператор је сагласан и гарантује да, у било ком раздобљу током преговора везано за Предмет Сарадње, или у било које вријеме након тога, неће објавити, дати, проширити, добавити, или учинити

приступачним такве Повјерљиве податке било коме ко није овлашћена особа Оператора ангажована у сврху наведених преговора са Мтелом.

Оператор изјављује да је упознат да је нарочито забрањено откривање Повјерљивих података тржишним конкурентима Мтела.

V

Оператор се обавезује да ће са Повјерљивим подацима руковати са истим степеном пажње који примјењује на властите повјерљиве материјале.

Оператор се обавезује да предузме све потребне мјере да испуни своје, овом Изјавом о повјерљивости преузете обавезе, а у случају кршења тих обавеза, обавезује се да предузме све потребне активности како би заштитио Мтел од могућих правних захтјева трећих страна.

VI

Повјерљиви подаци остају у трајном власништву Мтела.

VII

Оператор не смије без писане сагласности Мтела механички или електронски копирати или на други начин умножавати Повјерљиве податке које је примио према овој Изјави, осим оних копија које би могле бити потребне у сврху утврђену овом Изјавом. Све копије морају имати исте припадајуће ознаке које се налазе на оригиналним Повјерљивим подацима.

VIII

Оператор је сагласан и прихвата да ће обавезе преузете овом Изјавом о повјерљивости остати на снази и након престанка пословног односа између Мтела и Оператора у вези са Предметом Сарадње.

Након престанка пословног односа са Мтелом у вези са Предметом Сарадње, Оператор се обавезује да престане користити Повјерљиве податке добијене на основу ове Изјаве и да ће на захтјев Мтела вратити Мтелу све такве Повјерљиве податке, укључујући њихове копије које су у његовом посједу или под његовом контролом.

IX

У случају повреде обавеза прихваћених овом Изјавом о повјерљивости, Оператор је сагласан и прихвата да Мтел има право на накнаду штете која укључује све штете и губитке које би Мтел могао претрпјети, посредно или непосредно, због такве повреде. У случају евентуалног спора, уговара се надлежност суда у Бањој Луци.

X

Оператор ову Изјаву о повјерљивости даје слободном вољом и свјестан је свих обавеза и правних посљедица које из ове Изјаве о повјерљивости произлазе.

Ова Изјава о повјерљивости потписана је у два (2) примјерка, од којих Оператор задржава један (1) примјерак, а други задржава Мтел.

У Бањој Луци, дана _____ 201_. године

Оператор

4 ОБРАЗАЦ ЗА ПРИЈАВУ СМЕТЊИ / ИНФОРМАЦИЈА О ОТКЛОЊЕНОМ ПРЕКИДУ

Број пријаве:

Датум и вријеме:

Попуњава Мтел

ОБРАЗАЦ ЗА ПРИЈАВУ СМЕТЊИ / ИНФОРМАЦИЈА О ОТКЛОЊЕНОМ ПРЕКИДУ

▪ Подаци о подносиоцу пријаве (Оператору)

Назив Оператора:

Адреса (улица, број, мјесто):

Контакт особа:

Телефон/телефакс:

E-mail:

Поштански број: ЈИБ:

▪ Подаци о Мтелу

Контакт особа:

Телефон/телефакс:

E-mail:

▪ Детаљан опис сметње

Смјер/локација/релација:

Систем:

Позиција система:

Опис сметње:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Узрок сметње:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Почетак сметње (датум и вријеме):

ИНФОРМАЦИЈЕ О ОТКЛОЊЕНОМ ПРЕКИДУ

▪ **Подаци о трајању прекида**

Пријава сметње (датум и вријеме):.....

Крај прекида (датум и вријеме):

Трајање прекида:

ЗА МТЕЛ:

ЗА ОПЕРАТОРА:

М.П.

5 УГОВОР О ИНТЕРКОНЕКЦИЈИ СА МОБИЛНОМ МРЕЖОМ МТЕЛА

УГОВОР О ИНТЕРКОНЕКЦИЈИ СА МОБИЛНОМ МРЕЖОМ МТЕЛА

Закључен у Бањој Луци између:

Мтел а.д. Бања Лука, ул. Вука Караџића 2, ЈИБ 4400964000002 које заступа
_____ (у даљем тексту: Мтел)

и

(у даљем тексту: Оператор)

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ:

- 1) Регулаторна агенција за комуникације (у даљем тексту: Агенција) је 12.10.2004. године издала Дозволу за пружање GSM услуга Мтелу у складу са Законом о комуникацијама;
- 2) Агенција је __. __. 20__ издала Оператору Дозволу за _____ број _____;
- 3) Мтел има обавезу да, у складу са додијељеном Дозволом за пружање GSM услуга, омогући интерконекцију и приступ свом телекомуникационом систему;
- 4) Овај Уговор о интерконекцији са мобилном мрежом Мтела наводи услове и рокове према којима ће Мтел омогућити Оператору услуге интерконекције;
- 5) Уговорне стране су сагласне да изврше интерконекцију мобилне мреже Мтела са мрежом Оператора у складу са овим Уговором и његовим саставним дијеловима. Мтел је сагласан да испоручи, а Оператор је сагласан да добије услуге интерконекције у вези са којима је Оператор поднио Мтелу одговарајући Захтјев за успостављање интерконекције;
- 6) Уговорне стране су сагласне да Трећа страна не може да се ослања на овај Уговор да би добила сличне бенефиције од било које стране. Трећа страна може закључити посебан Уговор под истим условима.

ДЕФИНИЦИЈЕ И ТУМАЧЕЊЕ

Члан 1.

У овом Уговору све ријечи и изрази имаће значење како је наведено у Референтној понуди за интерконекцију са мобилном мрежом Мтела (у даљем тексту: РИПмоб документ), те ће се чланови овог Уговора тумачити у складу са тим.

Саставни дијелови овог Уговора су:

- а) РИПмоб документ
- б) Захтјев за успостављање интерконекције

ПРЕДМЕТ УГОВОРА

Члан 2.

Предмет овог Уговора је регулисање међусобних права и обавеза уговорних страна у вези са успостављањем и реализацијом интерконекције између мобилне мреже Мтела и телекомуникационе мреже Оператора у циљу пружања телекомуникационих услуга у складу са условима наведеним у РИПмоб документу.

ОПИС И ВРСТА УСЛУГА

Члан 3.

Мтел нуди следеће услуге интерконекције:

- а) Услуга физичке интерконекције
- б) Услуга терминирања националних позива
- в) Услуга терминирања међународних позива

Члан 4.

Уговорне стране су сагласне и прихватају да ће се за сваку услугу наведену у претходном члану, а у складу са важећим цјеновником, закључити анекс Уговора.

Уговорне стране потврђују да су упознате са важећим цјеновником услуга интерконекције.

Уколико дође до промјене цијена услуга интерконекције, уговорне стране ће се међусобно и на одговарајући начин о томе обавијестити и исте ће бити обавезујуће за уговорне стране.

ОБРАЧУН, ПЛАЋАЊЕ И ИНСТРУМЕНТИ ОСИГУРАЊА ПЛАЋАЊА

Члан 5.

Уговорне стране су сагласне да ће се обрачун, плаћање и инструменти осигурања плаћања за услуге које се пружају у складу са РИПмоб документом у потпуности вршити према одредбама РИПмоб документа.

ЗАШТИТА И БЕЗБЈЕДНОСТ МРЕЖЕ

Члан 6.

Свака уговорна страна је одговорна за безбједно функционисање свог дијела мреже и у том смислу ће, колико год буде практично могуће, предузимати све неопходне радње да обезбиједи своју страну мреже, њено функционисање и имплементацију овог Уговора:

- а) не угрожавајући било чију безбједност или здравље, укључујући запослене једне или друге стране,
- б) не узрокујући физичку или техничку штету на мрежи друге стране.

Уговорне стране ће одржавати своје мреже тако да минимизирају прекиде услуга, а у случају прекида на било којој услузи, поново ће успоставити ту услугу што је прије могуће.

Свака уговорна страна ће контролисати, обавјештавати и отклањати кварове настале у својој мрежи у складу са процедурама за обавјештавање у случају квара из РИПмоб документа.

Ниједна уговорна страна неће користити нити дозволити коришћење услуга или инсталирати, повезивати или употријебити или дозволити инсталацију, повезивање или употребу било које телекомуникационе опреме супротно законским одредбама.

КВАЛИТЕТ УСЛУГА

Члан 7.

Уговорне стране су сагласне да ће обезбиједити ниво квалитета услуга у складу са правилима струке, на начин да се са појачаном пажњом у пружању услуга обезбиједи ниво квалитета у складу са ИТУ-Т препорукама бр. Е.411 и Е.600.

Уговорне стране су сагласне да ће у погледу одговорности у пружању квалитета услуге, периодичних прегледа квалитета услуге, проблема са гомилањем саобраћаја због загушења, као и у вези осталих питања која се тичу квалитета услуга, примјењивати у потпуности одредбе РИПмоб документа.

ИЗМЈЕНЕ МРЕЖЕ И ПРОМЈЕНЕ НА МРЕЖИ

Члан 8.

Уговорне стране су сагласне да се промјене на мрежи врше у складу са одредбама РИПмоб документа.

Члан 9.

Уговорне стране се слажу да у потпуности сарађују и консултују једна другу у вези са имплементацијом промјена на мрежи и узајамно информишу о предузетим радњама са циљем да минимизирају и, ако је могуће, сасвим елиминишу било какав прекид услуга према овом Уговору.

ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПОЗИВАЈУЋЕ ЛИНИЈЕ (CLI)

Члан 10.

Уговорне стране су сагласне да ће CLI бити просљеђиван за све позиве између мрежа уговорних страна.

Ако мрежа једне уговорне стране захтијева CLI од мреже друге уговорне стране, мрежа из које се генерише позив ће генерисати и пренијети CLI до мреже прве уговорне стране до нивоа до којег мрежа из које се генерише позив има такву техничку могућност.

У складу са пољем за присуство/одсуство CLI (CLIP/CLIR) унутар сигнализационе поруке, уговорне стране ће омогућити/забранити идентификацију позивајуће линије.

Свака страна ће рјешавати било које питање у вези са пружањем услуга, које настане због слања CLI из мреже друге уговорне стране гдје то није актуелни број из именика уговорне стране која позива. Листу таквих CLI (*Dummy CLI*) ће свака страна

достављати другој уговорној страни у писаној форми гдје год буду у употреби или гдје се њихова употреба планира.

Уговорне стране ће имати право да представе CLI својим корисницима према CLIP/CLIR пољима. Никаква посебна накнада неће бити наплаћивана за CLI информације. Уговорне стране неће откривати, било на терминалу позиване стране или позваној страни, телефонски број стране која позива, а која је претплаћена на CLIR.

За позиве за које није доступан CLI, као што су позиви са позиција оператора у контакт центрима, категорија стране која позива биће јасно назначена у сигнализационој поруци.

Уговорне стране ће поштовати следеће услове и безбједоносне мјере:

а) ниједна уговорна страна неће мијењати CLI стране која позива, а оригинални CLI ће бити прослијеђен приликом предаје позива;

б) ниједна уговорна страна неће у обављању одлазног саобраћаја манипулисати приступним кодом који је бирала страна која позива;

в) свака уговорна страна ће поставити A-bit индикатора FCI (Forwarded Call Identification) иницијалне адресне поруке (IAM) по ITU-T сигнализационом систему бр. 7 ISDN корисника на вриједност „1“ за идентификацију међународног долазног саобраћаја.

ВИША СИЛА

Члан 11.

Ниједна уговорна страна неће бити одговорна за неиспуњење или кашњење у испуњењу својих обавеза из Уговора уколико је неиспуњење или кашњење у испуњењу наступило због разлога изазваних вишом силом.

Виша сила представља ванредне догађаје који се не могу предвидјети, који су настали независно од воље и утицаја уговорних страна и које уговорна страна погођена дејством више силе није могла спријечити. Догађаји који се могу сматрати вишом силом укључују, без ограничења, догађаје као што су поплава, земљотрес и пожар који су у директној вези са извршењем уговорних обавеза, општа мобилизација, рат, генерални штрајк итд.

Уговорна страна угрожена догађајима више силе ће, без одлагања, обавијестити другу уговорну страну у писаној форми о наступању околности више силе које спречавају или ометају реализацију уговорних обавеза, као и о престанку околности више силе.

Уколико усљед дјеловања више силе извршење обавеза једне уговорне стране из овог Уговора буде само дјелимично могуће, та уговорна страна ће испунити обавезе у дијелу на који није утицала околност више силе.

У случају да околности више силе трају дуже од три (3) мјесеца, свака уговорна страна ће имати право да раскине Уговор.

ПРАВО НА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ СВОЈИНУ

Члан 12.

Свака уговорна страна ужива правну заштиту на свим својим правима која спадају у права интелектуалне својине, било да су у питању заштитни знак, жиг, патент, дизајнерска права и друга индустријска права или права аутора и друга сродна права која спадају у интелектуалну својину у складу са Законом о ауторским и другим сродним правима у БиХ и другим позитивним прописима који регулишу област која чини предмет овог Уговора.

Ниједна од уговорних страна нема право да користи било који од наведених права интелектуалне својине друге уговорне стране у било којем документу или другом медију без претходно прибављене писмене сагласности друге уговорне стране.

ОСИГУРАЊЕ

Члан 13.

За све вријеме трајања Уговора Оператор је дужан да достави полису осигурања за слjedeће случајеве:

- а) колективно осигурање радника и
- б) осигурање имовине за она средства која се користе по овом Уговору.

Након истека полисе осигурања Оператор је дужан доставити нову полису осигурања.

Уколико Оператор не достави тражену полису осигурања у року од 8 (осам) дана од дана пријема опомене које му је упутио Мтел, Мтел може раскинути Уговор.

ПОВЈЕРЉИВОСТ

Члан 14.

Уговорне стране су сагласне да ће овај Уговор и сва документа и податке у вези с њим добијене од друге уговорне стране третирати као повјерљив материјал и да их неће открити у било којем облику трећем лицу без претходне писане сагласности друге уговорне стране.

Откривање садржаја овог Уговора, документа и података у вези с њим, запосленима било које уговорне стране прихватљиво је само у сврху овог Уговора и искључиво у мјери у којој је то неопходно за реализацију Уговора

Уговорне стране сагласно и у доброј вјери прихватају све одредбе РИПмоб документа које регулишу повјерљивост.

ПРЕНОС ПРАВА

Члан 15.

Свака уговорна страна може пренијети на трећа лица сва или нека од својих права и/или обавеза по овом Уговору уз претходну писмену сагласност друге уговорне стране.

УРУЧИВАЊЕ ОБАВЈЕШТЕЊА

Члан 16.

Осим ако другачије није одређено РИПмоб документом, сва обавјештења, захтјеви или друга комуникација у вези са овим Уговором биће у писаној форми и сматраће се урученом на задовољавајући начин ако је:

- а) испоручена по достављачу;
- б) послана препорученом поштом;
- в) послана факсом, чији оригинал ће бити послан препорученом поштом, при чему ће се даном пријема писмена сматрати датум са потврде о слању факса.

Приликом закључења Уговора, уговорне стране су дужне размијенити податке о контакт особама (име и презиме, адреса, број телефона и факса, e-mail) које ће бити одговорне за реализацију овог Уговора.

Уговорне стране су дужне да благовремено обавјештавају једна другу о евентуалним промјенама у подацима контакт особа из претходног става.

НАКНАДА ШТЕТЕ

Члан 17.

Свака уговорна страна која проузрокује обичну штету другој уговорној страни дужна је надокнадити, осим ако докаже да је штета настала без њене кривице.

Ниједна уговорна страна неће бити одговорна другој уговорној страни за губитак производње, губитак пословања или добит или било коју другу посебну, индиректну, случајну, последиичну или било коју другу штету која представља измаклу корист и исте се одричу права на накнаду штете по том основу.

Уговорне стране су сагласне да се у вези осталих питања у вези накнаде штете и ограничења одговорности за штету примјењују одредбе РИПмоб документа.

ПРИВРЕМЕНО ОБУСТАВЉАЊЕ ПРУЖАЊА УСЛУГА

Члан 18.

Уговорне стране су сагласне да привремено обустављање пружања услуга може наступити само из разлога наведених у тачки 9. РИПмоб документа.

Уговорне стране су сагласне да ће се, у вези са поступком привременог обустављања пружања услуга и поновним успостављањем истих, у потпуности примјењивати одредбе РИПмоб документа.

РАСКИД УГОВОРА

Члан 19.

5.1 Уговор се раскида уколико:

- а) је Оператору истекла или одузета дозвола додијељена од стране Агенције;
- б) су утврђене повреде одредби РИПмоб документа о повјерљивости од стране Оператора;
- в) је над Оператором покренут стечајни поступак или поступак ликвидације;
- г) Оператор не достави захтијевани инструмент осигурања плаћања у складу са РИПмоб документом;
- д) је Мтел извршио привремено обустављање пружања услуга у складу са Уговором у периоду дужем од шездесет (60) дана, а Оператор у предвиђеном року није отклонио разлоге привременог обустављања пружања услуга
- е) околности више силе трају дуже од три (3) мјесеца.
- ж) Оператор не достави полису осигурања према условима и роковима из члана 13. Уговора

- 5.2 Страна која раскида Уговор из разлога наведених у ставу 1. овог члана доставља другој уговорној страни писано обавјештење о раскиду.
- 5.3 Оператор може једнострано раскинути Уговор уз раскидни рок од тридесет (30) дана од дана достављања писаног обавјештења о раскиду Уговора Мтелу.
- 5.4 Уколико РИПмоб документ буде стављен ван снаге од стране Агенције, а нови РИПмоб документ не ступи на снагу, Уговор се раскида на дан који Агенција наведе у свом обавјештењу.
- 5.5 Стране могу и споразумно раскинути Уговор.

У случају раскида Уговора:

- а) Сва међусобна потраживања уговорних страна по основу Уговора биће доспјела за наплату даном раскида Уговора (укључујући и све трошкове раскида),
- б) Свака уговорна страна ће вратити другој уговорној страни о свом трошку сву опрему, инсталацију и осталу имовину друге стране коју је користила према Уговору, у добром и оперативном стању, уз изузетак дотрајалости и уобичајене истрошености која настаје редовном употребом,
- в) Свака уговорна страна ће уклонити сву своју опрему, инсталације и другу имовину лоцирану у објектима друге уговорне стране и кориштену по Уговору.

Свака уговорна страна има право да зарачуна другој уговорној страни трошкове настале у вези са поновним преузимањем или добијањем замјене за сву опрему, инсталације и осталу имовину коју друга страна није вратила у року од тридесет (30) дана од раскида и/или добијања замјене за сваку опрему која је враћена оштећена или у неисправном стању.

Свака уговорна страна може о трошку друге уговорне стране да уклони опрему, инсталације и осталу имовину друге уговорне стране лоцирану у својим објектима ако је није уклонила друга страна у року од тридесет (30) дана од дана раскида.

У вези свих осталих питања која се тичу раскида примјењиваће се одговарајуће одредбе РИПмоб документа.

У случају раскида уговора, Мтел ће о томе обавијестити Агенцију најкасније у року од седам (7) дана од дана раскида Уговора.

РЈЕШАВАЊЕ СПОРОВА

Члан 20.

Уговорне стране су сагласне да ће у доброј вјери настојати да све спорове ријеше мирним путем.

Уколико се у у року од 30 дана од када је једна уговорна страна примила обавјештење од друге уговорне стране о постојању неког спорног питања, не постигне рјешење

предметног спорног питања, исто ће се рјешавати пред Агенцијом уколико се ради о питањима која се тичу њене надлежности.

Уколико се ради о споровима који по својој правној природи нису у надлежности Агенције, исти ће се рјешавати пред надлежним судом у Бањој Луци.

ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 21.

Након успостављања интерконекције између Мтела и Оператора, а на захтјев Мтела, Оператор је обавезан да омогући Мтелу физичку интерконекцију на своју мрежу на одређеној локацији у оквиру мреже Оператора.

ТРАЈАЊЕ УГОВОРА

Члан 22.

Овај Уговор се закључује на неодређено вријеме, а примјењиваће се од ____ __ 20__ године.

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23.

Измјене овог Уговора вршиће се писаним путем, закључивањем анекса Уговора.

Члан 24.

Сва питања која нису регулисана Уговором и РИПмоб документом, рјешаваће се у складу са позитивним законским и другим прописима.

Члан 25.

Уговор је сачињен у шест (6) истоветних примјерака, од којих свака уговорна страна задржава по три (3) примјерка.

ЗА МТЕЛ

ЗА ОПЕРАТОРА

6 ФОРМА БАНКАРСКЕ ГАРАНЦИЈЕ

НАЗИВ БАНКЕ ИЗДАВАОЦА

Корисник: Мтел а.д .Бања Лука
Бука Карацића 2
78000 Бања Лука

Оригинал

ГАРАНЦИЈА ЗА ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ ПЛАЋАЊА БРОЈ:

Обавијештени смо да је НАЗИВ ПРЕДУЗЕЋА, АДРЕСА, (у даљем тексту:Оператор), дана ДАТУМ, закључило с Вама Уговор о интерконекцији са мобилном мрежом Мтела број,БР. УГОВОРА(у даљем тексту: Уговор) који се односи на регулисање међусобних права и обавеза уговорних страна у вези са испостављањем и реализацијом интерконекције.

Сагласно са одредбама из Уговора којим се дефинишу инструменти осигурања плаћања, захтијева се издавање гаранције банке за обезбјеђење плаћања.

На захтјев Оператора, ми, НАЗИВ БАНКЕ, АДРЕСА, овим неопозиво и безусловно гарантујемо да ћемо Вам платити сваки износ, уколико Оператор из било којег разлога није у могућности да изврши дјелимично или у потпуности своје обавезе преузете Уговором, који не прелази укупан износ од:

КМ ИЗНОС

(словима:

)

по пријему Вашег првог позива у писаној форми и Ваше писмене изјаве у којој се наводи:

- 1) да је Оператор прекршио своју обавезу из Уговора, и
- 2) у ком погледу је Оператор извршио прекршај.

Ова гаранција ће важити од _____ до _____ године.

Сагласно томе, Ваш захтјев за плаћање по овој гаранцији морамо примити у овој служби најкасније тог датума, или прије тог датума.

За све спорове по овој гаранцији надлежан је суд у Бањалуци.

Ова гаранција потпада под Једнообразна правила за гаранције на позив (URDG) Ревизија 2010, ИСС Публикација бр. 758.

Датум:

НАЗИВ БАНКЕ И ПОТПИС